

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

**Βιομηχανία Τροφίμων και
Ποτών**
FACTS & FIGURES
2019

ΜΑΙΟΣ 2020

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

FACTS & FIGURES

15^Η ΕΚΔΟΣΗ

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε από το ΙΟΒΕ για λογαριασμό του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ).

Ο ερευνητής του ΙΟΒΕ που συμμετείχε στην έκθεση είναι ο Αθανάσιος Αθανασιάδης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ..	3
1.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	3
1.2 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.....	8
1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	12
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	15
3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	19
4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ	23
5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ.....	29
6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ..	39

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1: ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ-ΕΕ27	6
Διάγραμμα 1.2: ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΓΙΑ Ε&Α (% ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ Ε&Α ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)-2015	7
Διάγραμμα 1.3: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	9
Διάγραμμα 1.4: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	12
Διάγραμμα 2.1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2018.....	15
Διάγραμμα 2.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2017.....	17
Διάγραμμα 3.1: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ .	19
Διάγραμμα 3.2: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	20
Διάγραμμα 4.1: ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (2015=100).....	23
Διάγραμμα 4.2: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	25

Διάγραμμα 4.3: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.....	27
Διάγραμμα 4.4: ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΓΑΘΩΝ (2015=100)	28
Διάγραμμα 5.1: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (εκατ. €)	29
Διάγραμμα 5.2: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ –ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2018(εκατ. €).....	31
Διάγραμμα 5.3: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ.€)....	33
Διάγραμμα 5.4: ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	34
Διάγραμμα 5.5: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)-ΕΞΑΓΩΓΕΣ	35
Διάγραμμα 5.6: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)-ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ.....	36
Διάγραμμα 5.7: ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ.....	36
Διάγραμμα 5.8: ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - 2018.....	37
Διάγραμμα 5.9: ΤΑ 5 ΠΡΩΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΝΤΟΣ ΕΕ	38
Διάγραμμα 5.10: ΤΑ 5 ΠΡΩΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ	38
Διάγραμμα 6.1: ΒΑΣΙΚΑ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (εκατ. €)	40
Διάγραμμα 6.2: ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €).....	40
Διάγραμμα 6.3: ΚΕΡΔΟΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΟΓΟΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ..	41
Διάγραμμα 6.4: ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ (εκατ. €)	42
Διάγραμμα 6.5: ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟΥ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €).....	43

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ.....	4
Πίνακας 1.2: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2018/2017 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ	7
Πίνακας 1.3: ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ. 2018/ 2017	10
Πίνακας 1.4: ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΟΓΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2019/2018.....	11
Πίνακας 1.5: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	14
Πίνακας 2.1: ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	16
Πίνακας 2.2: ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	18
Πίνακας 3.1: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ.....	21
Πίνακας 3.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	22
Πίνακας 3.3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ..	22
Πίνακας 4.1: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	24
Πίνακας 4.2: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ.....	26
Πίνακας 5.1: ΡΟΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	30
Πίνακας 5.2: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΚΑΤ. €).....	32

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βιομηχανία τροφίμων και ποτών συγκαταλέγεται ανάμεσα στους βασικούς πυλώνες της ελληνικής μεταποίησης, παραμένοντας βασικός μοχλός ανάπτυξης της παραγωγικής δραστηριότητας αλλά και της αναπτυξιακής πορείας της χώρας. Η ελληνική βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών αποτελεί έναν κλάδο δυναμικό και ανταγωνιστικό από τους σημαντικότερους της εγχώριας οικονομίας, με σημαντικές επενδύσεις, προοπτικές ανάπτυξης, έντονη εξωστρέφεια και ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, τα Βαλκάνια και σε όλη την Ευρώπη.

Χαρακτηριστικά που αναδεικνύουν τον ρόλο της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων και ποτών στον παγκόσμιο χάρτη της μεταποίησης αποτελούν τα υψηλής ποιότητας προϊόντα, το ελληνικό brand name, καθώς και η οργανωμένη προώθηση των ελληνικών τροφίμων στις διεθνείς αγορές. Οι προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου τροφίμων και ποτών διαφαίνονται έντονες, που σε συνδυασμό με την αποτελεσματικότερη συνεργασία των εκπροσώπων του κλάδου και των αρμόδιων φορέων μπορούν να συμβάλουν όχι μόνο στη βελτίωση της αποδοτικότητας, αλλά και στην ύπαρξη ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος, ενισχύοντας την ελληνική οικονομία. Η διασφάλιση επιλογής της σωστής στρατηγικής και η σταθερότητα υλοποίησης του μακροχρόνιου σχεδιασμού της αποτελούν τις κινητήριες δυνάμεις του κλάδου. Η δημιουργία προστιθέμενης αξίας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας του κλάδου εναπόκεινται σε μεγάλο βαθμό και στην προβολή του ελληνικού προϊόντος, μέσα από τα κατάλληλα σχεδιασμένα κανάλια διανομής, την ποιότητα και διαφοροποίηση και την ενίσχυση του προτύπου της ελληνικής / μεσογειακής κουζίνας. Η κατάλληλη δικτύωση, οι συνεργασίες καθώς και ο στοχευμένος στρατηγικός σχεδιασμός αποτελούν βασικό μέσο για την ανάδειξη των ελληνικών προϊόντων, προσθέτοντας σε αυτά αξία και εξαγωγική δυναμική. Η σύνδεση της μεταποίησης τροφίμων με τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, αλλά και με τον τομέα των υπηρεσιών, όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία και εν γένει τον τουρισμό, σε συνδυασμό με τις συνέργειες που αναπτύσσονται στον χώρο των τροφίμων, καθιστά θεμελιώδη τον ρόλο του κλάδου σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων τροφίμων σχετίζεται άμεσα και με την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού, και κυρίως με τα προσόντα που ενσωματώνει, τις γνώσεις και τον βαθμό εξειδίκευσης. Ο κλάδος τροφίμων διακρίνεται για την υψηλή εξειδίκευση της απασχόλησης καθώς περιλαμβάνει μία ευρύτατη γκάμα ειδικοτήτων και αντικειμένων που δεν αφορούν αποκλειστικά στον τομέα της μεταποίησης. Οι νέες

τεχνολογίες, οι καινοτόμες πρακτικές, τα βελτιωμένα προϊόντα υψηλής ποιότητας, αποτέλεσμα διαδικασιών έρευνας και ανάπτυξης, οδηγούν καθοριστικά τις εξελίξεις σε όλα τα στάδια παραγωγής και διάθεσης στον χώρο των τροφίμων. Η συνεχής επιμόρφωση και επιστημονική κατάρτιση, η εγρήγορση και η διάχυση γνώσης του ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν παράγοντες ώστε να είναι ικανό να ανταποκριθεί άμεσα, έγκαιρα και αποτελεσματικά στις σύγχρονες προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού.

Η παρούσα συνοπτική έκθεση στοιχείων της Βιομηχανίας τροφίμων και ποτών εντάσσεται στο πλαίσιο των ετήσιων περιοδικών εκθέσεων που εκπονεί το IOBE. Η έκθεση αυτή είναι η 15^η κατά σειρά και εκδίδεται σε συνεργασία με τον **Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ)**, συνεισφέροντας στη συστηματική παρακολούθηση της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών. Στην έκθεση παρουσιάζονται τα διαρθρωτικά μεγέθη, οι εξελίξεις και οι τάσεις της ελληνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, τόσο στο σύνολό της, όσο και στους επιμέρους υποκλάδους της. Η δομή της έκθεσης είναι η ακόλουθη:

Στο **πρώτο κεφάλαιο** καταγράφονται τα *κύρια διαρθρωτικά στοιχεία* της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, στο σύνολο της βιομηχανίας, αλλά και στους επιμέρους υποκλάδους, ενώ παρουσιάζονται και οι πιο πρόσφατες μεταβολές σε βασικούς βραχυχρόνιους δείκτες της.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την *τελική κατανάλωση των νοικοκυριών*, με βάση τους Εθνικούς Λογαριασμούς.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** αναλύονται οι κυριότερες και πιο πρόσφατες τάσεις σε σχέση με τα *στοιχεία της απασχόλησης* του κλάδου, αλλά και των υποκλάδων τροφίμων και ποτών.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** καταγράφονται τα *βασικά στοιχεία των τιμών του κλάδου*, αλλά και των υποκλάδων τροφίμων και ποτών, όπως αποτυπώνονται στον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και στους Δείκτες τιμών παραγωγού.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι επικρατούσες τάσεις στο *εξωτερικό εμπόριο των τροφίμων και ποτών*, τόσο συνολικά, όσο και ανά υποκλάδο και παρουσιάζονται οι πιο πρόσφατες εμπορικές ροές, ανά χώρα προέλευσης των εισαγωγών και προορισμού των εξαγωγών.

Τέλος, στο **έκτο κεφάλαιο** καταγράφονται οι πρόσφατες τάσεις και *χρηματοοικονομικές επιδόσεις του κλάδου*, από τους πιο πρόσφατους ισολογισμούς των επιχειρήσεων του κλάδου, βάσει των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

1.1 ΔΙΑΦΘΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο καταγράφεται η συμβολή της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών¹ σε κύρια διαθρωτικά μεγέθη και συγκεκριμένα στον **αριθμό των επιχειρήσεων**, τον **κύκλο εργασιών**, την **αξία παραγωγής**, την **ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** και τον **αριθμό των εργαζομένων**. Τα στοιχεία έχουν ληφθεί από την βάση Structural Business Statistics της Eurostat και αφορούν στα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της.

Η εγχώρια βιομηχανία τροφίμων και ποτών, το 2018 κάλυπτε το 27,6% του συνόλου των επιχειρήσεων της ελληνικής μεταποίησης, γεγονός που την κατατάσσει πρώτη ανάμεσα στους κλάδους της μεταποίησης, με τα Μεταλλικά προϊόντα (14,6%) και Άλλους τομείς μεταποίησης (7,4%) να ακολουθούν (Πίνακας 1.1). Ταυτόχρονα, συνιστά και τον μεγαλύτερο εργοδότη της εγχώριας μεταποίησης, αφού σε αυτήν απασχολείται το 36,8% του συνόλου των απασχολούμενων, έναντι ενός 6,2% στα Μεταλλικά προϊόντα και 4,3% στα Πλαστικά. Η παρουσία του τομέα είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας υπό καθαρά οικονομικούς όρους, αφού βρίσκεται ανάμεσα στους πρώτους κλάδους της μεταποίησης, με την αξία παραγωγής να αγγίζει το 25,5%, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία να αγγίζει το 28,1%, ενώ καταλαμβάνει την δεύτερη θέση σε όρους κύκλου εργασιών (26,6%, με πρώτο τον Οπτάνθρακα και τα προϊόντα διύλισης με 28,5%).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται και η συγκριτική ανάλυση με την ΕΕ-27² καθώς και οι αντίστοιχες ταξινομήσεις των 5 πρώτων κλάδων μεταποίησης τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην ΕΕ-27. Από την ανάλυση των στοιχείων, είναι προφανής η ζωτική σημασία του τομέα της μεταποίησης των τροφίμων και η συμβολή της στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η βιομηχανία Τροφίμων-Ποτών αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ αναδεικνύεται σταθερά ανάμεσα στους πρώτους κλάδους σε σχέση με τους άλλους σημαντικούς τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, τα χημικά, τα βιομηχανικά μηχανήματα και τα μεταλλικά προϊόντα.

¹ Στη συγκεκριμένη ενότητα εξετάζεται μαζί ο κλάδος των τροφίμων και των ποτών, καθώς η κατάταξη που πραγματοποιείται γίνεται με βάση τους διψήφιους κωδικούς κατά ΣΤΑΚΟΔ 2008.

² Για το 2018 τα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat αφορούν την ΕΕ-27 (μετά την αποχώρηση του Ην. Βασιλείου από την ΕΕ)

Πίνακας 1.1: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Αριθμός επιχειρήσεων			
Ελλάδα		ΕΕ-27	
Μεταποίηση (58.247 επιχ.)	100.0%	Μεταποίηση (2.014.434 επιχ.)	100.0%
Τρόφιμα-Ποτά	27.6%	Μεταλλικά προϊόντα	18.5%
Μεταλλικά προϊόντα	14.6%	Τρόφιμα-Ποτά	14.4%
Άλλοι τομείς μεταποίησης	7.4%	Επισκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	9.9%
Είδη ένδυσης	6.9%	Προϊόντα ξύλου	8.1%
Επισκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	6.7%	Άλλοι τομείς μεταποίησης	7.4%
Κύκλος εργασιών			
Ελλάδα		ΕΕ-27	
Μεταποίηση (€58.195 εκατ.)	100.0%	Μεταποίηση (€7.420.000 εκατ.)	100.0%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	28.5%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	14.3%
Τρόφιμα-Ποτά	26.6%	Τρόφιμα-Ποτά	16.2%
Παραγωγή βασικών μετάλλων	5.3%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9.4%
Μεταλλικά προϊόντα	4.2%	Μεταλλικά προϊόντα	6.6%
Χημικά προϊόντα	4.2%	Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	5.7%
Αξία παραγωγής			
Ελλάδα		ΕΕ-27	
Μεταποίηση (€52.016 εκατ.)	100.0%	Μεταποίηση (€6.740.000 εκατ.)	100.0%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	30.1%	Τρόφιμα-Ποτά	16.4%
Τρόφιμα-Ποτά	25.5%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	12.5%
Παραγωγή βασικών μετάλλων	5.0%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	9.6%
Μεταλλικά προϊόντα	4.1%	Χημικά προϊόντα	7.4%
Χημικά προϊόντα	4.1%	Μεταλλικά προϊόντα	7.0%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία			
Ελλάδα		ΕΕ-27	
Μεταποίηση (€11.521 εκατ.)	100.0%	Μεταποίηση (€2.020.000 εκατ.)	100.0%
Τρόφιμα-Ποτά	28.1%	Τρόφιμα-Ποτά	12.2%
Οπτάνθρακας και προϊόντα διύλισης	16.0%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	11.1%
Μεταλλικά προϊόντα	6.0%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	10.8%
Παραγωγή βασικών μετάλλων	5.9%	Μεταλλικά προϊόντα	9.1%
Άλλα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα	5.2%	Χημικά προϊόντα	6.9%
Αριθμός εργαζομένων			
Ελλάδα		ΕΕ-27	
Μεταποίηση (357.764 εργαζόμενοι)	100.0%	Μεταποίηση (29.147.845 εργαζόμενοι)	100.0%
Τρόφιμα-Ποτά	36.8%	Τρόφιμα-Ποτά	16.5%
Μεταλλικά προϊόντα	6.2%	Μεταλλικά προϊόντα	12.1%
Πλαστικά	4.3%	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	10.1%
Έπιπλα	3.8%	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	8.6%
Εκτυπώσεις	3.6%	Προϊόντα από καουτσούκ και πλαστικό	5.6%

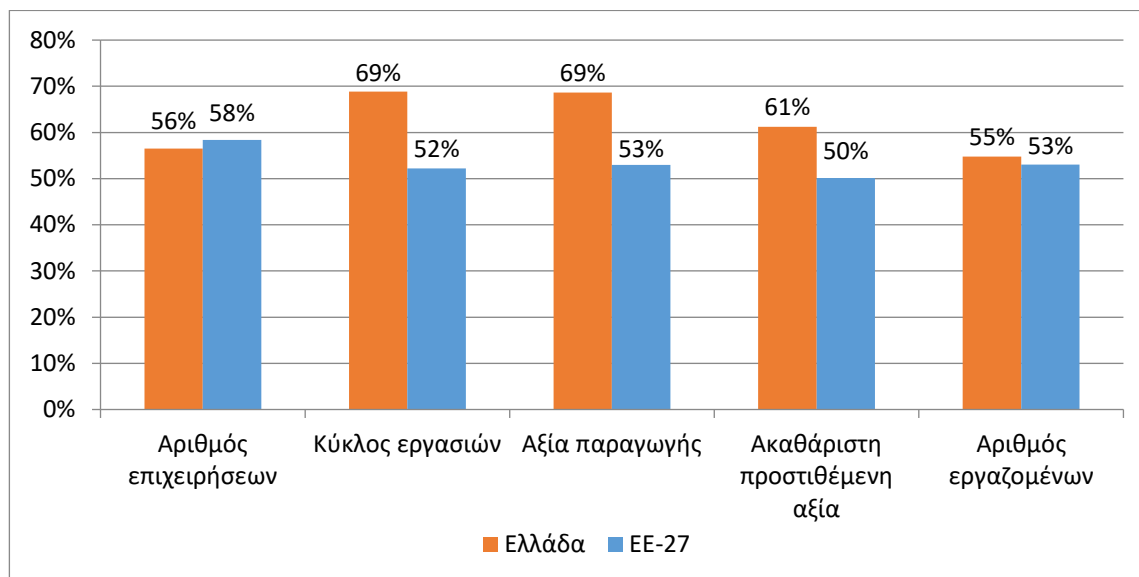
*Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα διαθρωτικά στοιχεία της έρευνας Structural Business Statistics αφορούν το 2018, με εξαίρεση την Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που αφορά το 2017. Στον αριθμό εργαζομένων τα στοιχεία για την Ελλάδα (2018) προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., καθώς τα διαθρωτικά στοιχεία της Eurostat υποεκτιμούν την απασχόληση του κλάδου. Ωστόσο, για τον αριθμό των εργαζομένων σε επίπεδο ΕΕ, τα στοιχεία έχουν ληφθεί από την Eurostat.

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Σε όρους αξίας παραγωγής, ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και αριθμού εργαζομένων, τα Τρόφιμα και Ποτά κατατάσσονται πρώτα στους ευρωπαϊκούς κλάδους της μεταποίησης ενώ καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση σε όρους κύκλου εργασιών, συγκεντρώνοντας το 16,2% του συνόλου της μεταποίησης. Συγκεκριμένα, η αξία παραγωγής της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τροφίμων καλύπτει το 16,4% της ευρωπαϊκής μεταποίησης, καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση, ενώ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του τομέα καλύπτει περίπου το 12,2%. Η βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης στον τομέα της μεταποίησης, καθώς απασχολεί σχεδόν πέντε εκατομμύρια εργαζόμενους, δηλαδή περίπου το 16,5% του συνόλου των εργαζομένων στην ευρωπαϊκή βιομηχανία (ακολουθούμενη από τα Μεταλλικά προϊόντα με 12,1%).

Σε σύγκριση με την ΕΕ-27 κατά μέσο όρο, ο τομέας των τροφίμων και ποτών στην Ελλάδα έχει μεγαλύτερη συμβολή στον τομέα της μεταποίησης, όσον αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον αριθμό των απασχολούμενων, καθώς είναι πρώτος σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες και δεύτερος στον κύκλο εργασιών και στην αξία παραγωγής. Το μεγαλύτερο μερίδιο του ελληνικού κλάδου τροφίμων και ποτών στην μεταποίηση αντανακλά αφενός την εγχώρια δυναμική του, αφετέρου όμως και την μικρότερη ανάπτυξη άλλων κλάδων του εγχώριου τομέα της μεταποίησης.

Στην Ελλάδα, οι πέντε πρώτοι κλάδοι της μεταποίησης (Διάγραμμα 1.1) καλύπτουν το 56% του συνόλου της μεταποίησης σε όρους αριθμού επιχειρήσεων (58% στην ΕΕ), το 69% σε όρους κύκλου εργασιών (52% στην ΕΕ), το 69% της αξίας παραγωγής (53% στην ΕΕ), το 61% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (50% στην ΕΕ) και το 55% του συνόλου των εργαζομένων (53% στην ΕΕ).

Διάγραμμα 1.1: ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΠΡΩΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ-ΕΕ27

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Τα ποσοστά μεταβολής στα βασικά διαρθρωτικά μεγέθη της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων και ποτών το 2018 σε σχέση με το 2017 (Πίνακας 1.2), υποδηλώνουν μείωση στον αριθμό των επιχειρήσεων του κλάδου (-2,7%), ενώ στο σύνολο της μεταποίησης, σημειώθηκε αύξηση (+1,5%). Θετική μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων καταγράφεται και στον κλάδο των Ποτών (+2,4%). Αντίστροφη εικόνα εντοπίζεται στον κύκλο εργασιών των δύο κλάδων της οικονομίας, με αύξηση στη μεταποίηση (+7,5%), στα Τρόφιμα (+0,9%), ενώ αύξηση του κύκλου εργασιών σημειώνεται και στα Ποτά (+5,9%). Θετικές τάσεις σημειώνονται επίσης και στην αξία παραγωγής στη μεταποίηση και στα Ποτά (κατά +7,6% και +2,5% αντίστοιχα), όταν η αξία παραγωγής συνολικά στα Τρόφιμα καταγράφει άνοδο (+1,9%). Όσον αφορά σε όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, μείωση σημειώνεται στα Ποτά (-6,9%), όταν στο σύνολο του μεταποιητικού κλάδου και στα Τρόφιμα παρατηρείται αύξηση της τάξης του +10,5% και +10,2% αντίστοιχα. Μεγαλύτερος είναι κατά 0,8% και ο αριθμός των εργαζομένων στα Τρόφιμα το 2018 σε σχέση με το 2017 (+1,9% για τη μεταποίηση), ενώ αύξηση καταγράφεται και στον κλάδο των Ποτών (+0,9%).

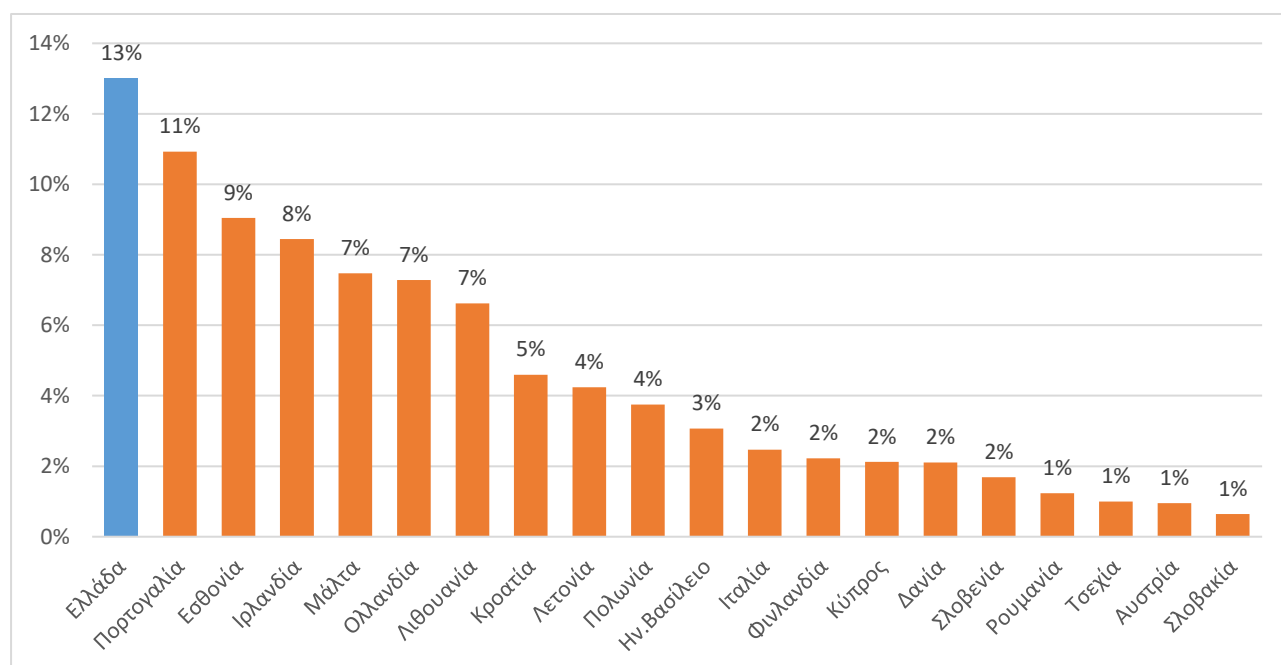
Πίνακας 1.2: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2018/2017 ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ

Μέγεθος	Μεταποίηση	Τρόφιμα	Ποτά
Αριθμός επιχειρήσεων	↑ 1.5%	↓ -2.7%	↑ 2.4%
Κύκλος εργασιών	↑ 7.5%	↑ 0.9%	↑ 5.9%
Αξία παραγωγής	↑ 7.6%	↑ 1.9%	↑ 2.5%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία*	↑ 10.5%	↑ 10.2%	↓ -6.9%
Αριθμός εργαζομένων	↓ -0.1%	↓ -4.6%	↑ 29.9%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

*Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα διαρθρωτικά στοιχεία της έρευνας Structural Business Statistics για την Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που αφορά την περίοδο 2017/2016. Στον αριθμό εργαζομένων τα στοιχεία για την Ελλάδα προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η δαπάνη της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών για Ε&Α το 2015 διαμορφώθηκε στα €19,5 εκατ. και αντιστοιχεί στο 13% της συνολικής δαπάνης για Ε&Α στην Ελλάδα καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ 20 χωρών της ΕΕ -28 για το 2015.

Διάγραμμα 1.2: ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΑΠΑΝΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΓΙΑ Ε&Α (% ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ Ε&Α ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)-2015

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

1.2 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

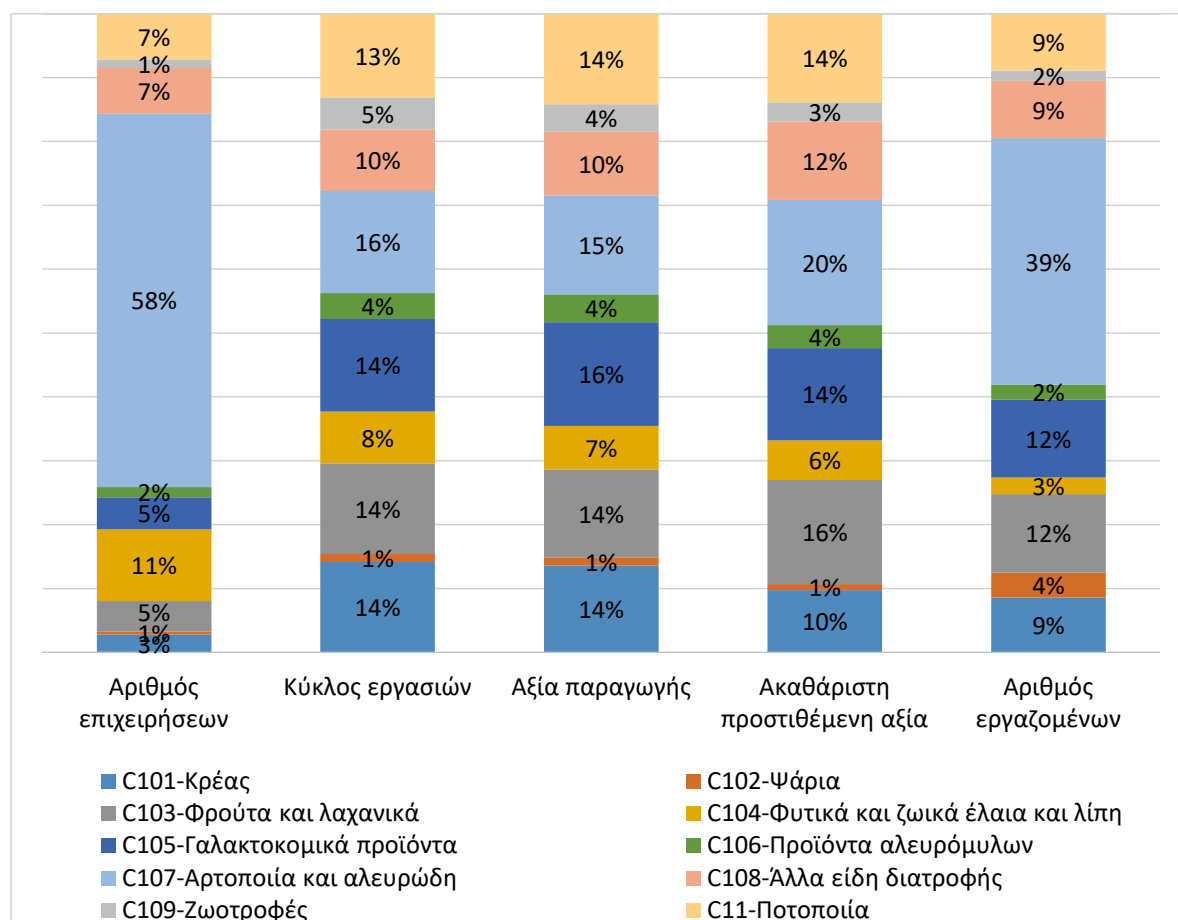
Στην Ελλάδα, ως προς την κατανομή των υποκλάδων των Τροφίμων και Ποτών³ με βάση τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που εξετάζονται (Διάγραμμα 1.2), προκύπτουν τα εξής:

- Στην **ακαθάριστη προστιθέμενη αξία** ξεχωρίζει η Αρτοποιία και τα αλευρώδη με το μεγαλύτερο ποσοστό της σχετικής κατανομής (20%), τα Φρούτα και λαχανικά (16%), ενώ την τρίτη θέση καταλαμβάνουν τα Γαλακτοκομικά και τα Ποτά (από 14%).
- Σχετικά με την **αξία παραγωγής**, το σημαντικότερο μερίδιο της σχετικής κατανομής κατέχουν τα Γαλακτοκομικά (16%), η Αρτοποιία και τα αλευρώδη (15%), ενώ ακολουθούν τα Ποτά, τα Φρούτα και λαχανικά και το Κρέας (από 14%).
- Στον **αριθμό των επιχειρήσεων** του κλάδου, το μεγαλύτερο μερίδιο έχει η Αρτοποιία και τα αλευρώδη (58%), ενώ ακολουθούν τα Έλαια και λίπη (11%), τα Άλλα είδη διατροφής και τα Ποτά (από 7%).
- Όσον αφορά τον **κύκλο εργασιών**, το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν η Αρτοποιία και αλευρώδη (16%), τα Γαλακτοκομικά προϊόντα, τα Φρούτα και λαχανικά και το Κρέας (από 14%), με τα Ποτά να ακολουθούν (13%).
- Ως προς τον **αριθμό των εργαζομένων**⁴, η Αρτοποιία και τα αλευρώδη (39%) έρχονται πρώτα στη σχετική κατάταξη, δεύτερα τα Φρούτα και λαχανικά και τα Γαλακτοκομικά προϊόντα (από 12%) και ακολουθούν τα Άλλα είδη διατροφής, τα Ποτά και το Κρέας (από 9%).

³ Στην κατανομή συμπεριλαμβάνονται και τα Ποτά, μαζί με τους υποκλάδους των Τροφίμων. Για τους υποκλάδους των τροφίμων υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία μέχρι και το 2017. Επομένως τα στοιχεία ανά υποκλάδο αφορούν το 2017, με εξαίρεση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, η οποία φθάνει μέχρι το 2016.

⁴ Στον αριθμό εργαζομένων τα στοιχεία για την Ελλάδα (2018) προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑ.Τ.

Διάγραμμα 1.3: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

* Όπως επισημαίνεται και στην υποσημείωση 4, τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα διαρθρωτικά στοιχεία για τους υποκλάδους των τροφίμων της έρευνας Structural Business Statistics της Eurostat αφορούν το 2018.

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ τρόφιμα και ποτά = 100%

Σε όρους ετήσιων μεταβολών στα βασικά μεγέθη των **υποκλάδων τροφίμων και στα ποτά** το 2017 σε σχέση με το 2016 (Πίνακας 1.5), καταγράφεται καθοδική τάση ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων σχεδόν σε όλους τους κλάδους, με εξαίρεση το Κρέας (+7,8%), τα Φρούτα και λαχανικά (+3,8%), τις Ζωοτροφές (+0,9%) και τα Ποτά (+2,4%). Σε όρους κύκλου εργασιών, η μεγαλύτερη αύξηση σημειώνεται στο Κρέας (+16,9%) και ακολουθούν τα Ποτά (+5,9 %). Όσον αφορά την αξία παραγωγής, ξεχωρίζει η άνοδος για Κρέας (+17,2%) και για Φρούτα και λαχανικά (+3,7%). Ως προς την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, καταγράφονται ανοδικές τάσεις, με τα Άλλα είδη διατροφής να σημειώνουν άνοδο της τάξης του +22,2%, αλλά και τα Γαλακτοκομικά προϊόντα (+14,5%). Τέλος, σε ότι αφορά τον αριθμό εργαζομένων,

καταγράφονται ανάμικτες τάσεις, με υψηλότερη άνοδο στα Ποτά (+29,9%), τις και Κρέας (+21,4%).

Πίνακας 1.3: ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ. 2018/ 2017

Κλάδος	Αριθμός επιχειρήσεων	Κύκλος εργασιών	Αξία παραγωγής	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	Αριθμός εργαζομένων
Τρόφιμα και Ποτά	↓ -2,3%	↑ 1,6%	↑ 2,0%	↑ 7,5%	↓ -2,3%
Τρόφιμα	↓ -2,7%	↑ 0,9%	↑ 1,9%	↑ 10,2%	↓ -4,6%
Κρέας	↑ 7,8%	↑ 16,9%	↑ 17,2%	↑ 15,8%	↑ 21,4%
Ψάρια	↓ -6,7%	↓ -1,6%	↓ -3,5%	↓ -23,5%	↓ -6,2%
Φρούτα και λαχανικά	↑ 3,8%	↑ 4,9%	↑ 3,7%	↑ 10,1%	↓ -12,8%
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	↓ -4,1%	↓ -1,8%	↓ -1,9%	↑ 11,1%	↓ -19,1%
Γαλακτοκομικά προϊόντα	↓ -5,4%	↓ -3,8%	↓ -1,5%	↑ 14,5%	↑ 6,2%
Προϊόντα αλευρόμυλων	↓ -3,4%	↓ -3,3%	↓ -2,7%	↓ -3,0%	↑ 6,6%
Αρτοποιία και αλευρώδη	↓ -3,4%	↓ -0,9%	↓ -0,8%	↑ 4,4%	↓ -9,1%
Άλλα είδη διατροφής	↓ -0,1%	↓ -8,6%	↓ -2,5%	↑ 22,2%	↑ 0,4%
Ζωοτροφές	↑ 0,9%	↑ 0,9%	↑ 2,0%	↑ 2,2%	↓ -12,0%
Ποτοποιία	↑ 2,4%	↑ 5,9%	↑ 2,5%	↓ -6,9%	↑ 29,9%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics; ΕΕΔ-ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Αναφορικά με τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές στο **Δείκτη Όγκου Παραγωγής**, στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1.4) παρουσιάζονται οι σχετικές τάσεις για το 2019⁵ στο σύνολο της Μεταποίησης και το σύνολο του κλάδου των Τροφίμων, σε ΕΕ-28, Ευρωζώνη και Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το 2019, ο Δείκτης Όγκου Παραγωγής των Τροφίμων καταγράφει θετική μεταβολή (+1,6%), ενώ στο σύνολο της Μεταποίησης, φθάνει το +1,2%. Στην ΕΕ-28 και την Ευρωζώνη, το 2019, η τάση του Δείκτη Όγκου Παραγωγής των Τροφίμων είναι επίσης θετική (1,5% και 1,4% αντίστοιχα).

Σε επίπεδο υποκλάδων, το 2019, ο Δείκτης Όγκου Παραγωγής⁶ κινείται ανοδικά στην Ελλάδα σε αρκετούς υποκλάδους των Τροφίμων. Εξαιρεση αποτελούν οι κλάδοι, των Ψαριών και του Κρέατος οι οποίοι καταγράφουν πτώση της τάξης του 13,0% και του 0,2% αντίστοιχα, ενώ μείωση σημειώνεται και στα Έλαια και λίπη (-7,0%), στα Αλευρώδη (-0,5%) και στα Ποτά(-0,4%). Τη μεγαλύτερη άνοδο καταγράφουν τα Άλλα είδη διατροφής (+7,9%) και ακολουθούν τα Φρούτα και λαχανικά (+5,9%). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το 2019 καταγράφεται ενίσχυση του

⁵ Τα συγκεκριμένα στοιχεία έχουν ληφθεί από τα Short Term Business Statistics – Eurostat και φθάνουν μέχρι το 2019

⁶ Σε short term business statistics – Eurostat, υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και για το 2019 σε επίπεδο υποκλάδων.

συγκεκριμένου δείκτη σε κάποιους υποκλάδους των Τροφίμων, όπως στα Ποτά (+1,6% σε ΕΕ και +1,3% σε Ευρωζώνη αντίστοιχα).

Πίνακας 1.4: ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΟΓΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. 2019/2018

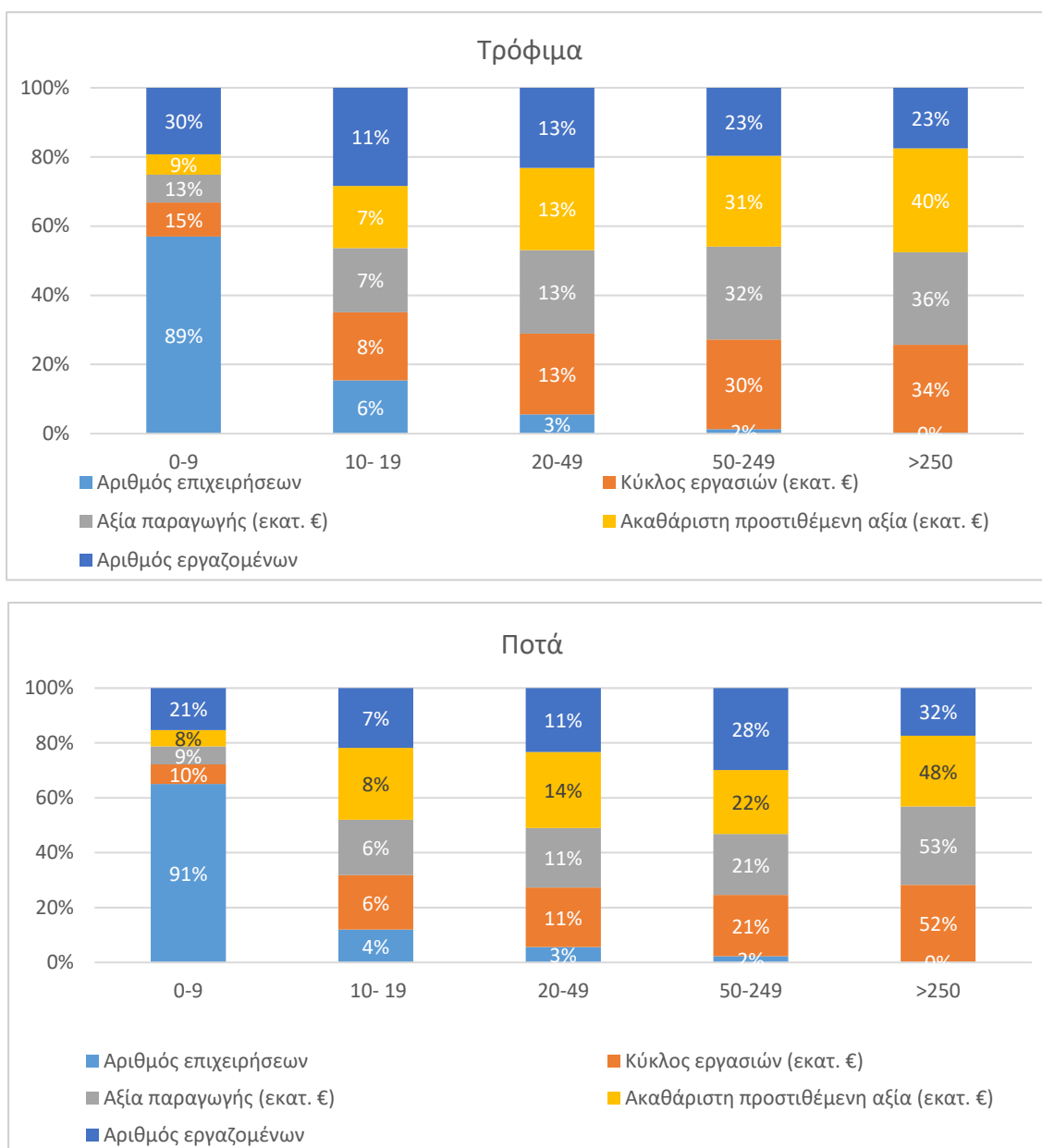
Κλάδος		ΕΕ-28		Ευρωζώνη - 19	Ελλάδα
Μεταποίηση	↑	1,5	↓	-1,7	↑ 1,2
Τρόφιμα	↑	1,5	↑	1,4	↑ 1,6
Κρέας	↑	0,7	↓	-0,7	↓ -0,2
Ψάρια	↓	-0,4	↓	-0,3	↓ -13,0
Φρούτα και λαχανικά	↑	2,1	↑	2,4	↑ 5,9
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	↑	2,3	↑	2,8	↓ -7,0
Γαλακτοκομικά προϊόντα	↑	2,1	↑	2,1	↑ 0,7
Προϊόντα αλευρόμυλων	↓	-1,4	↓	-0,8	↑ 0,9
Αρτοποιία και αλευρώδη	↑	0,5	↑	1,3	↓ -0,5
Άλλα είδη διατροφής	↑	2,4	↑	2,6	↑ 7,9
Ζωοτροφές	↑	1,4	↑	2,4	↑ 0,3
Ποτοποιία	↑	1,6	↑	1,3	↓ -0,4

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

1.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται τα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία, με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων του κλάδου, στο σύνολο του κλάδου των Τροφίμων και των Ποτών (Διάγραμμα 1.4).

Διάγραμμα 1.4: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσοστά της κατανομής τους με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, κύκλου εργασιών, αξίας παραγωγής και ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, αριθμού εργαζομένων, αλλά και οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές τους (Πίνακας 1.5)⁷.

Όπως φαίνεται από τις σχετικές κατανομές, τα υψηλότερα ποσοστά σε όρους αριθμού επιχειρήσεων, τόσο στα Τρόφιμα όσο και στα Ποτά σε ποσοστό περίπου 90%, καταγράφονται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, δηλ. σε εκείνες που ο αριθμός των εργαζομένων τους δεν ξεπερνά τα 9 άτομα.

Σε όρους κύκλου εργασιών από την άλλη πλευρά, τα υψηλότερα ποσοστά, τόσο στα Τρόφιμα (34%) όσο και στα Ποτά (52%), καταγράφονται στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, δηλ. σε εκείνες στις οποίες ο αριθμός των εργαζομένων τους ξεπερνά τα 250 άτομα. Στα Τρόφιμα, σημαντικό μερίδιο στον κύκλο εργασιών συγκεντρώνουν και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (15%), γεγονός που ερμηνεύεται από τη μεγάλη συγκέντρωση και τον υψηλό αριθμό των πολύ μικρών επιχειρήσεων (έως 9 άτομα), οι οποίες ξεπερνούν τις 13.000. Στα Ποτά, ωστόσο, το αντίστοιχο ποσοστό για τον κύκλο εργασιών είναι μόλις 10%, λόγω του σχετικά μικρού αριθμού πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς αυτές βρίσκονται 1.921 επιχειρήσεις.

Ως προς την αξία παραγωγής και την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στα Τρόφιμα το υψηλότερο μερίδιο εντοπίζεται, όπως άλλωστε είναι αναμενόμενο, στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις (36% και 40% αντίστοιχα), ενώ ακολουθούν οι μεγάλες επιχειρήσεις (32% και 31% αντίστοιχα), δηλαδή οι επιχειρήσεις με αριθμό εργαζομένων από 50 έως 249 άτομα. Στα Ποτά, οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις συγκεντρώνουν από 53% και 48% σε όρους αξίας παραγωγής και ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας αντίστοιχα.

Στον αριθμό των εργαζομένων, στα Τρόφιμα το μεγαλύτερο ποσοστό κατανέμεται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (30%), ενώ ακολουθούν οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι πολύ μεγάλες από 23%. Στα Ποτά, μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων του κλάδου (32%) απασχολούνται στις πολύ μεγάλες, ενώ ένα 28% στις μεγάλες επιχειρήσεις.

⁷Τα πιο πρόσφατα διαρθρωτικά στοιχεία που παρουσιάζονται ανά μέγεθος επιχείρησης στη συγκεκριμένη υποενότητα αφορούν το 2017 και έχουν ληφθεί από τα Structural Business Statistics- Eurostat, με εξαίρεση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, η οποία αφορά το 2016.

Πίνακας 1.5: ΒΑΣΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

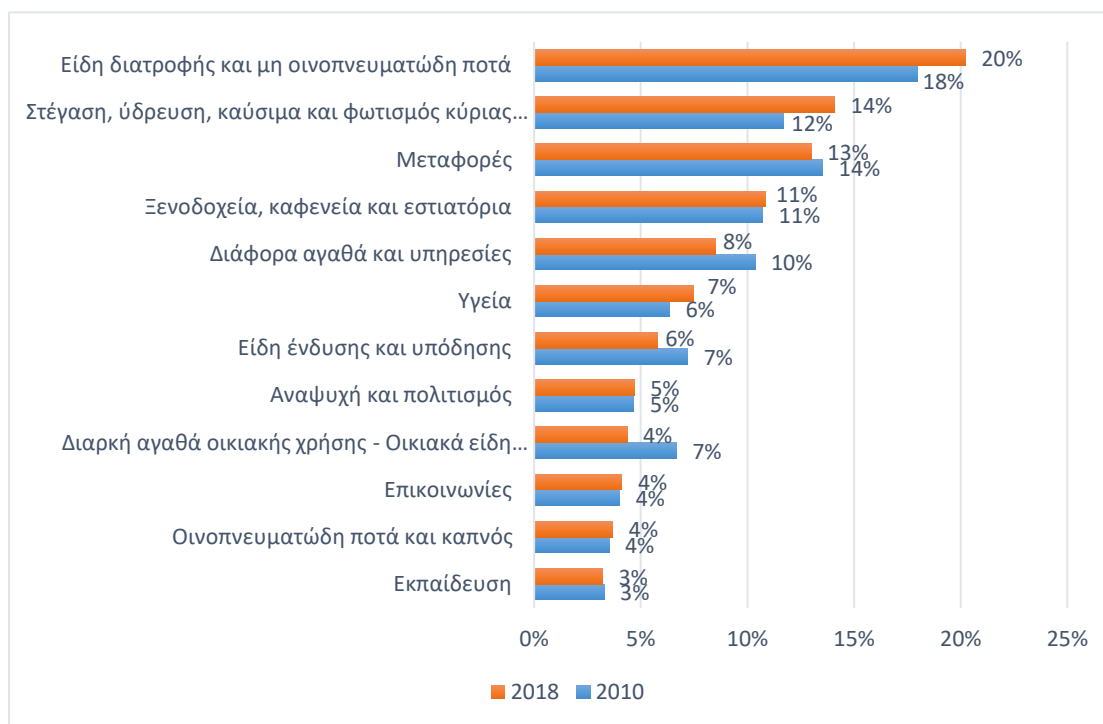
ΤΡΟΦΙΜΑ						
ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2017						
	Σύνολο	0-9	10-19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	15,309	13,642	905	465	242	55
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	13,342	2,065	1,012	1,683	4,066	4,517
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	11,152	1,398	794	1,453	3,526	3,982
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	2,790	258	192	359	864	1,117
Αριθμός εργαζομένων	111,039	33,371	12,112	13,914	25,642	26,000
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2017						
Αριθμός επιχειρήσεων	100.0%	89%	6%	3%	2%	0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100.0%	15%	8%	13%	30%	34%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100.0%	13%	7%	13%	32%	36%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100.0%	9%	7%	13%	31%	40%
Αριθμός εργαζομένων	100.0%	30%	11%	13%	23%	23%
ΤΡΟΦΙΜΑ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2017/ 2016						
Αριθμός επιχειρήσεων	↓ -3.3%	↓ -4.6%	↑ 8.6%	↑ 9.4%	↑ 5.7%	↑ 25.0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	↑ 4.2%	↓ -5.1%	↑ 5.2%	↑ 14.0%	↓ -0.2%	↑ 9.6%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	↑ 4.5%	↓ -6.0%	↑ 4.3%	↑ 10.3%	↓ -0.3%	↑ 11.5%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	↑ 10.2%	↓ -4.5%	↑ 2.9%	↑ 14.3%	↓ -1.0%	↑ 25.8%
Αριθμός εργαζομένων	↑ 4.8%	↓ -6.3%	↑ 7.9%	↑ 10.2%	↑ 4.0%	↑ 18.9%
ΠΟΤΑ						
ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2017						
	Σύνολο	0-9	10-19	20-49	50-249	>250
Αριθμός επιχειρήσεων	1,123	1,021	43	31	24	4
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	1,921	191	122	204	402	1,001
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	1,827	167	118	194	380	968
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	449	37	38	61	98	215
Αριθμός εργαζομένων	8,635	1,850	600	984	2,422	2,779
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ 2017						
Αριθμός επιχειρήσεων	100.0%	91%	4%	3%	2%	0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	100.0%	10%	6%	11%	21%	52%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	100.0%	9%	6%	11%	21%	53%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	100.0%	8%	8%	14%	22%	48%
Αριθμός εργαζομένων	100.0%	21%	7%	11%	28%	32%
ΠΟΤΑ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2017/ 2016						
Αριθμός επιχειρήσεων	↑ 2.4%	↑ 2.9%	↓ -14.0%	↑ 10.7%	↑ 4.3%	↑ 0.0%
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	↑ 3.3%	↑ 6.2%	↓ -8.3%	↑ 10.1%	↑ 0.1%	↑ 4.4%
Αξία παραγωγής (εκατ. €)	↑ 2.6%	↑ 1.9%	↓ -5.0%	↑ 6.6%	↓ -3.2%	↑ 5.5%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (εκατ. €)	↓ -6.9%	↑ 1.1%	↓ -0.3%	↑ 0.0%	↓ -9.0%	↓ 10.0%
Αριθμός εργαζομένων	↓ -1.8%	↓ -6.7%	↓ -12.3%	↑ 7.7%	↑ 3.1%	↓ -3.0%

Πηγή: Eurostat, Structural Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Τα στοιχεία του παρόντος κεφαλαίου έχουν ληφθεί από τις Έρευνες Οικογενειακού Προϋπολογισμού (ΕΟΠ) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής⁸. Η ποσοστιαία κατανομή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών στις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών (κατά COICOP - HBS 2013, ταξινόμηση που χρησιμοποιείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος) για τα έτη 2018 και 2010 παρουσίασε ήπιες μεταβολές. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στα Είδη διατροφής (από 18% το 2010 στο 20% το 2018), στη Στέγαση (από 12% το 2010 στο 14% το 2018) και στην Υγεία (από 6% το 2010 στο 7% το 2018). Αντίθετα τη μεγαλύτερη μείωση σημείωσαν τα Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης (από 7% το 2010 στο 4% το 2018), οι Μεταφορές (από 14% το 2010 στο 13% το 2018), και τα Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες (από 10% το 2010 στο 8% το 2018) (Διάγραμμα 2.1).

Διάγραμμα 2.1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2018

Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

⁸ Οι Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), οι οποίες διεξάγονται σε ετήσια βάση από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., παρέχουν πληροφόρηση για τη σύνθεση των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών, ανάλογα με διάφορα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του κάθε νοικοκυριού

Η συνολική μηνιαία κατά κεφαλήν κατανάλωση στην Ελλάδα είναι ίση με €1.441 το 2018 μειωμένη κατά 26% σε σύγκριση με το 2010 (€1.956) (Πίνακας 2.1)⁹. Τα είδη διατροφής και μη οινόπνευματώδη ποτά διαμορφώθηκαν στα €291,3 τον μήνα το 2018 σε σχέση με τα €289,0 το 2017. Τα Οινόπνευματώδη ποτά και ο καπνός διαμορφώθηκαν στα €53,2 το 2018 από €54,1 το 2017. Την υψηλότερη αύξηση μεταξύ των βασικών κατηγοριών αγαθών παρουσίασε η δαπάνη για Ξενοδοχεία, καφεενεία και εστιατόρια και για Υγεία (από +5%).

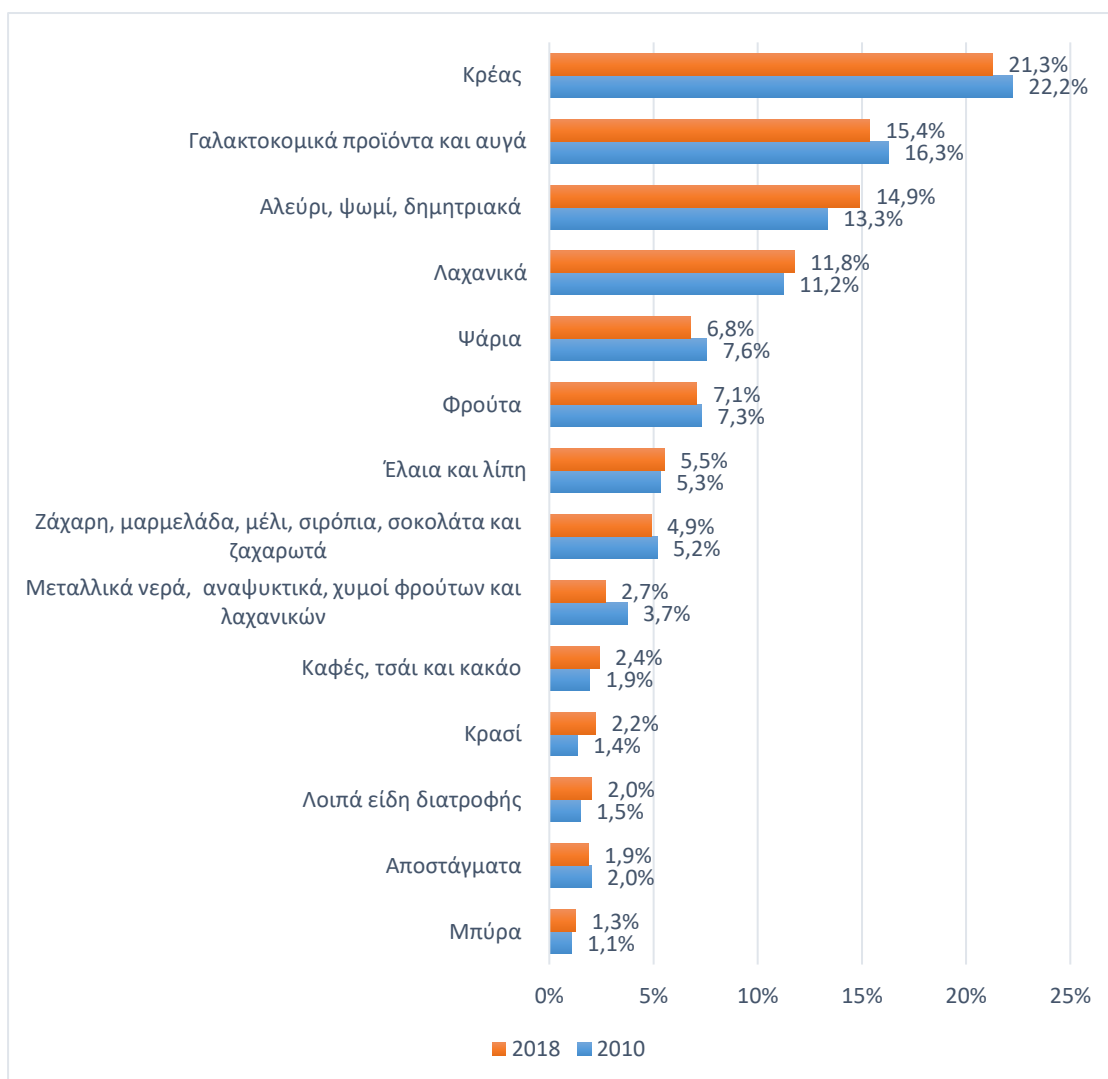
Πίνακας 2.1: ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΓΑΘΩΝ	2010	2017	2018	2018/2017	2018/2010
ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ	351,7	289,0	291,3	1%	-17%
ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ	68,7	54,1	53,2	-2%	-23%
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΗΣ	140,8	81,4	83,2	2%	-41%
ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΔΡΕΥΣΗ, ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΣ Ή ΕΞΟΧΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	228,8	198,8	203,1	2%	-11%
ΔΙΑΡΚΗ ΑΓΑΘΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΕΙΔΗ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	130,5	61,9	62,8	1%	-52%
ΥΓΕΙΑ	124,4	103,3	108,0	5%	-13%
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	264,9	182,3	187,4	3%	-29%
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	78,5	59,0	59,3	1%	-24%
ΑΝΑΨΥΧΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	91,6	65,8	67,8	3%	-26%
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	64,2	46,0	46,3	1%	-28%
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	209,8	148,8	156,3	5%	-25%
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	202,6	123,8	122,3	-1%	-40%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1.956	1.414	1.441	2%	-26%

Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Η ποσοστιαία συμμετοχή των υποκατηγοριών των ειδών διατροφής παρουσίασε μικρή ή μηδενική μεταβολή μεταξύ των ετών 2017 και 2018 στις περισσότερες υποκατηγορίες. Αύξηση σημείωσαν Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά (από 13,3% το 2010 στο 14,9% το 2018) Λαχανικά (από 11,2% το 2010 στο 11,8% το 2018) και Έλαια –λίπη (από 5,3% το 2010 στο 5,5% το 2018). Αντίθετα μείωση σημείωσαν το Κρέας και το Ψάρι αντιστοιχώντας στο 21,3% και 6,8% της μηνιαίας δαπάνης αντίστοιχα για το 2018 (Διάγραμμα 2.2).

⁹ Τα στοιχεία είναι σε τρέχουσες τιμές, επομένως η σύγκρισή τους με προηγούμενα έτη δεν είναι απολύτως ακριβής στα απόλυτα μεγέθη (όχι στα ποσοστά της κατανομής τους ανά έτος), καθώς δεν είναι αποπληθωρισμένα

Διάγραμμα 2.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ. 2010-2017

Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Η συνολική μηνιαία κατά κεφαλή κατανάλωση ειδών διατροφής και ποτών το 2018 αυξήθηκε στα €308 σε σχέση με το 2017, ενώ το 2010 βρισκόταν στα €368, σημειώνοντας πτώση της τάξης του 16% σωρευτικά. Η κύρια δαπάνη των Ελλήνων καταναλωτών στη μηνιαία κατανάλωση τροφίμων και ποτών αφορά πρώτα το Κρέας (€65,4 το 2018), τα Γαλακτοκομικά (€47,3 το 2018) και στη συνέχεια το Αλεύρι, το Ψωμί και τα δημητριακά (€45,9 το 2018). Αξίζει να σημειωθεί ότι την υψηλότερη **ποσοστιαία άνοδο** καταγράφουν οι δαπάνες για Φρούτα (+5%) και για Καφέ, τσάι και κακάο και Κρασί (από +3%) το 2017 σε σχέση με το 2016, ενώ μικρότερες αυξήσεις σημειώνουν οι δαπάνες για τις υπόλοιπες κατηγορίες. Εξαιρέση

αποτελούν οι δαπάνες για Αποστάγματα οι οποίες καταγράφουν μείωση της τάξης του 5% καθώς και οι δαπάνες για Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά και Μπύρα για οι οποίες καταγράφουν μείωση (από -2% εκατέρωθεν) (Πίνακας 2.2).

Πίνακας 2.2: ΜΗΝΙΑΙΑ ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑ ΣΚΟΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	2010	2017	2018	2018/2017	2018/2010
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	49,1	45,2	45,9	1%	-7%
Κρέας	81,8	65,3	65,4	0%	-20%
Ψάρια	27,8	20,7	20,9	1%	-25%
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά	59,9	48,1	47,3	-2%	-21%
Έλαια και λίπη	19,6	17,2	17,0	-1%	-13%
Φρούτα	26,9	20,7	21,8	5%	-19%
Λαχανικά	41,3	35,6	36,2	2%	-13%
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	19,0	14,8	15,0	2%	-21%
Λοιπά είδη διατροφής	5,5	6,2	6,2	0%	14%
Καφές, τσάι και κακάο	7,1	7,1	7,4	3%	3%
Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών	13,7	8,1	8,2	2%	-40%
Αποστάγματα	7,4	6,0	5,8	-5%	-22%
Κρασί	5,0	6,6	6,8	3%	36%
Μπύρα	3,9	4,0	3,9	-2%	0%
Σύνολο ειδών διατροφής και ποτών	368,0	305,7	307,8	1%	-16%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΟΡΩΝ	1.956	1.414	1.441	2%	-26%

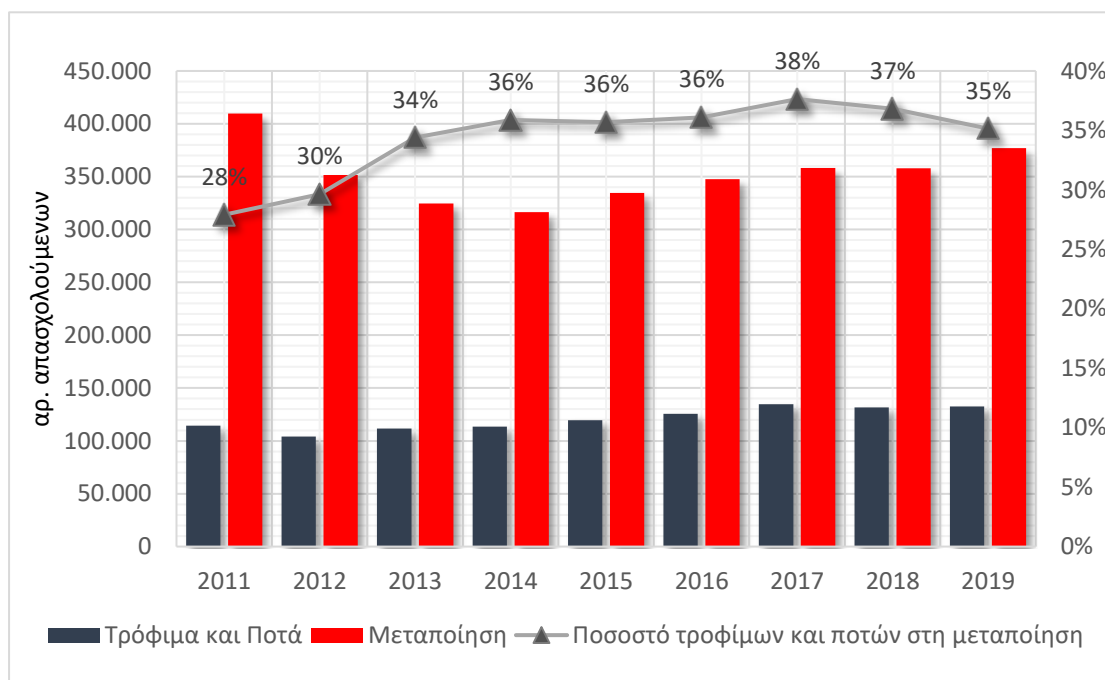
Πηγή: ΕΟΠ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

* Τρέχουσες τιμές, € ανά νοικοκυριό

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Η βιομηχανία Τροφίμων και ποτών αποτελεί το μεγαλύτερο εργοδότη της ελληνικής μεταποίησης. Από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., προκύπτει ότι το μερίδιό της στο σύνολο των εργαζομένων της μεταποίησης παραμένει σε υψηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια, χωρίς ωστόσο να σημειώνει άνοδο, κυρίως λόγω της μικρής αύξησης του συνολικού εργατικού δυναμικού στις βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας. Το 2011, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού Τροφίμων και Ποτών στο σύνολο της απασχόλησης στη μεταποίηση βρισκόταν στο 28%, ενώ το 2019 έφθασε στο 35% (Διάγραμμα 3.1)¹⁰.

Διάγραμμα 3.1: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

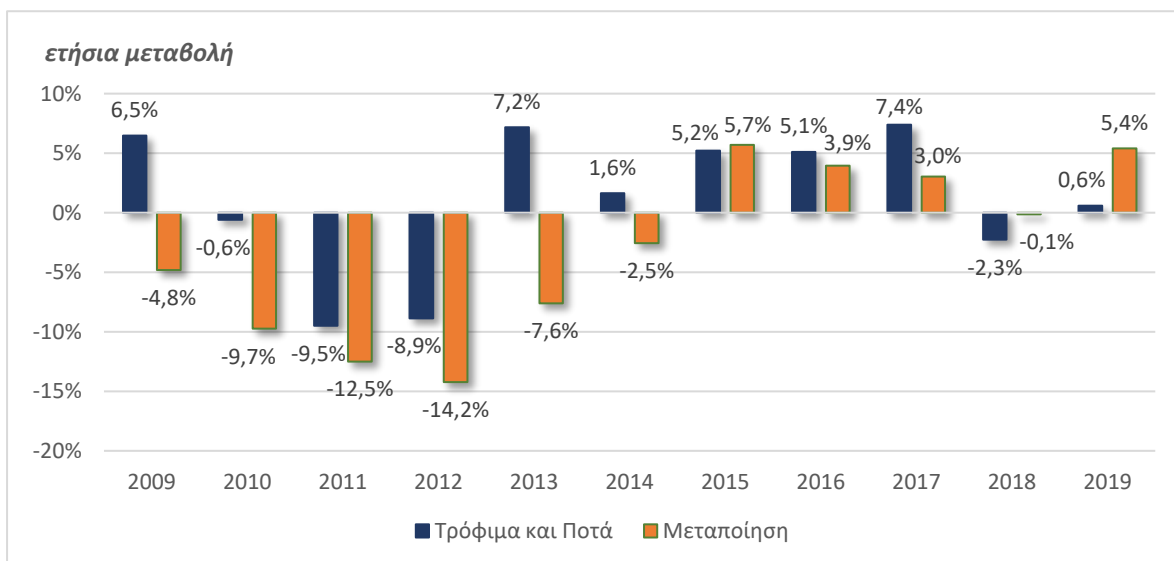

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία ΙΟΒΕ

¹⁰ Τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ενδέχεται να παρουσιάζουν αποκλίσεις συγκριτικά με τα διαρθρωτικά της Eurostat για την απασχόληση

Από το 2013 και μετά, η πτωτική τάση της απασχόλησης στα τρόφιμα και ποτά ανατρέπει, με το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής να ξεπερνά το 3%. Το 2019, οι εργαζόμενοι στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών αυξάνονταν κατά 0,6%, ξεπερνώντας τους 132 χιλιάδες περίπου. Μεγαλύτερη κατά το ίδιο έτος, ήταν η αύξηση στο σύνολο της μεταποίησης, 5,4% (Διάγραμμα 3.2).

Διάγραμμα 3.2: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Από τους **υποκλάδους των τροφίμων και ποτών** το 2019, αρκετοί παρουσιάζουν αυξημένο αριθμό εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα, η υψηλότερη άνοδος σημειώνεται στο Κρέας, με εργατικό δυναμικό που αυξήθηκε κατά 21,4% το 2018, ξεπερνώντας τις 11 χιλ. εργαζομένων και στα Ποτά (+29,9%). Τα προϊόντα Αρτοποιίας και αλευρώδη, ο υποκλάδος με τους περισσότερους εργαζόμενους (σχεδόν 50 χιλ. το 2018), καταγράφει πτώση της τάξης του 9,1% το 2018 σε σχέση με το 2017. Τα Φρούτα και λαχανικά παρουσιάζουν πτώση της απασχόλησης κατά 12,8% το 2018, με 16,1 χιλ. εργαζόμενους, ενώ αύξηση του εργατικού δυναμικού σημειώνεται και στα Γαλακτοκομικά προϊόντα (6,2%), με τον αριθμό των απασχολούμενων να αγγίζει τους 16,0 χιλ. εργαζομένους. Πτωτική τάση στο εργατικό δυναμικό καταγράφεται και στις Ζωοτροφές (-12,0%). Τέλος ο αριθμός των εργαζόμενων στα Προϊόντα αλευρόμυλων διαμορφώθηκε στις 3 χιλ. σημειώνοντας αύξηση κατά 6,6% (Πίνακας 3.1).

Πίνακας 3.1: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ

Κλάδος	Αριθμός εργαζομένων 2017	Αριθμός εργαζομένων 2018		% μεταβολή 2019/2018
Τρόφιμα	120,028	119,967	↓	-0.1%
Ζωοτροφές	2,136	2,606	↑	22.0%
Φρούτα και λαχανικά	16,126	15,243	↓	-5.5%
Προϊόντα αλευρόμυλων	3,090	2,884	↓	-6.7%
Γαλακτοκομικά προϊόντα	16,073	15,853	↓	-1.4%
Αρτοποιία και αλευρώδη	50,845	50,919	↑	0.1%
Ποτοποιία	11,726	12,566	↑	7.2%
Φυτικά και ζωικά έλαια και λίπη	3,455	4,052	↑	17.3%
Κρέας	11,292	10,067	↓	-10.8%
Ψάρια	5,186	6,001	↑	15.7%
Άλλα είδη διατροφής	11,824	12,341	↑	4.4%

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Ως προς το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων στον κλάδο τροφίμων και ποτών, η πλειονότητα φαίνεται πως είναι απόφοιτοι γυμνασίου και λυκείου, σε ποσοστό όμως το οποίο έχει μειωθεί από 80% του συνόλου το 2011 σε 73% το 2017. Παρόλα αυτά, τα ποσοστά αυτά είναι ελαφρώς υψηλότερα έναντι του συνόλου της βιομηχανίας (70% το 2017) και σημαντικά υψηλότερα έναντι του συνόλου της οικονομίας (55% το 2017). Στα τρόφιμα και τα ποτά, το 18% των εργαζομένων (2017) είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου ή ΤΕΙ και έχει μεταπτυχιακό. Το ποσοστό μάλιστα εκείνων που διαθέτουν μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης έχει αυξηθεί στο σύνολο των εργαζομένων από 1% το 2011 σε 3% το 2017, καταγράφοντας σημαντική άνοδο πάνω από 50% καθόλα τα εξεταζόμενα έτη, εκτός από το 2013 και το 2015, όταν και παρουσιάζει μείωση κατά 30% και 13% αντίστοιχα (Πίνακας 3.2).

Από την κατανομή των απασχολούμενων στις βασικές επαγγελματικές κατηγορίες, οι περισσότεροι εξ' αυτών προέρχονται από την κατηγορία των ειδικευμένων τεχνιτών, ποσοστό το οποίο έχει όμως μειωθεί ως προς το σύνολο από 42% το 2011 σε 33% το 2017. Η συγκεκριμένη ειδικότητα είχε αυξηθεί το 2016 κατά 11% και το 2017 μειώθηκε κατά 6%. Η δεύτερη μεγαλύτερη επαγγελματική κατηγορία είναι οι χειριστές μηχανημάτων, οι οποίοι όμως επίσης έχουν μειωθεί ως ποσοστό του συνόλου, από 22% το 2011 σε 18% το 2017. Μεγάλη άνοδο έχουν παρουσιάσει τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη το 2017, αφού το πλήθος τους αυξάνεται στον τομέα κατά 74%, ενώ πολύ σημαντική αύξηση καταγράφεται και στους

ειδικευμένους γεωργούς και κτηνοτρόφους το 2016 και 2017, μάλλον ως αποτέλεσμα της ενισχυμένης σύμπραξης του γεωργικού πρωτογενούς τομέα και της βιομηχανίας των τροφίμων που χρησιμοποιεί ως εισροή την πρώτη ύλη που παράγεται στον αγροτικό τομέα (Πίνακας 3.3).

Πίνακας 3.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Επίπεδο εκπαίδευσης	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Τρόφιμα και ποτά							
Γυμνάσιο	46%	42%	41%	37%	35%	33%	30%
Λύκειο	34%	35%	39%	40%	41%	43%	43%
Μεταδευτεροβάθμια	7%	7%	7%	7%	9%	7%	9%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	13%	14%	13%	14%	14%	15%	15%
Μεταπτυχιακές σπουδές	1%	1%	1%	1%	1%	2%	3%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Βιομηχανία							
Γυμνάσιο	46%	42%	39%	39%	37%	35%	32%
Λύκειο	33%	34%	35%	35%	36%	37%	38%
Μεταδευτεροβάθμια	8%	8%	8%	8%	9%	9%	9%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	13%	15%	16%	16%	17%	18%	17%
Μεταπτυχιακές σπουδές	1%	2%	2%	2%	2%	2%	3%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Σύνολο οικονομίας							
Γυμνάσιο	31%	29%	27%	27%	25%	23%	23%
Λύκειο	30%	30%	31%	31%	32%	32%	32%
Μεταδευτεροβάθμια	9%	9%	8%	9%	9%	9%	10%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	27%	28%	30%	29%	30%	30%	31%
Μεταπτυχιακές σπουδές	3%	4%	4%	4%	4%	5%	5%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

Πίνακας 3.3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

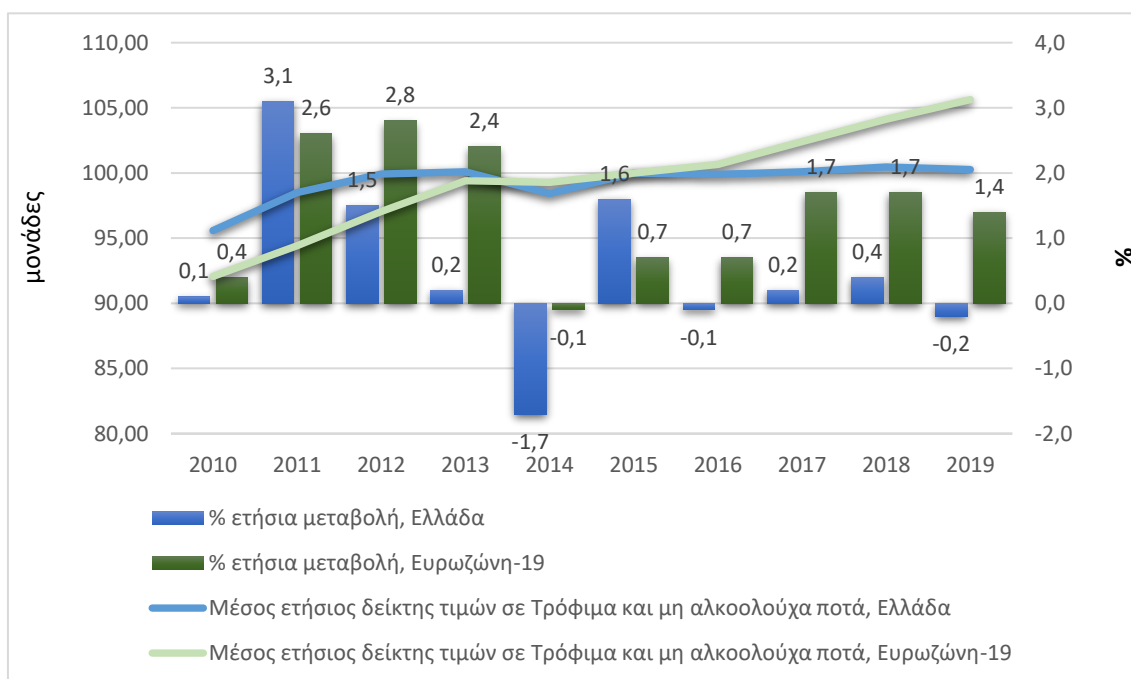
Βασικές κατηγορίες επαγγελματιών	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	4,6%	4,4%	5,4%	3,6%	2,9%	2,2%	3,6%
Επαγγελματίες	5,1%	5,7%	3,4%	2,9%	2,5%	3,4%	5,1%
Τεχνικοί	4,3%	3,5%	3,3%	4,9%	3,3%	3,4%	3,7%
Υπάλληλοι γραφείου	5,1%	3,7%	5,7%	6,1%	6,5%	6,3%	7,3%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	10,3%	12,6%	14,2%	12,0%	16,8%	16,0%	16,3%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	0,3%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,7%
Ειδικευμένοι τεχνίτες	42,2%	41,4%	36,7%	37,3%	35,7%	37,8%	33,2%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	21,5%	21,1%	22,4%	23,3%	20,9%	18,9%	17,7%
Ανεπίδητοι εργάτες	6,6%	7,6%	8,7%	9,9%	11,3%	11,9%	12,4%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Πηγή: ΕΕΔ – ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία IOBE

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ

Σε όρους τιμών, από τον **εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή Τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών** προκύπτει ότι η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του εγχώριου δείκτη το 2019 σε σχέση με το 2018 είναι ελαφρώς αρνητική (-0,2%). Σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη¹¹, οι τιμές των τροφίμων στην Ελλάδα βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα και το 2019, ενώ η σχετική μεταβολή τους στην Ευρωζώνη φθάνει στο 1,4% (Διάγραμμα 4.1)¹². Το 2018 η σχετική μεταβολή στην Ευρωζώνη βρισκόταν ήταν λίγο υψηλότερη (+1,7%), ενώ ο εγχώριος δείκτης τιμών καταναλωτή τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών ήταν ελαφρώς θετικός (0,4%).

Διάγραμμα 4.1: ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (2015=100)

Πηγή: Eurostat, HICP, Επεξεργασία IOBE

Ως προς τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή στα **επιμέρους σχετιζόμενα με τα τρόφιμα αγαθά**, το 2019 καταγράφεται στην Ελλάδα πτώση τιμών στα Τρόφιμα (-0,1% από +0,3% το 2018) με την μεγαλύτερη πτώση να σημειώνεται στα Έλαια και λιπαρά (-9,6% από 1,7% το 2018). Τα μη αλκοολούχα ποτά καταγράφουν και αυτά

¹¹ Στην ΕΕ, οι αντίστοιχες μεταβολές είναι αντίστοιχες και παραπλήσιες εκείνων της Ευρωζώνης

¹² Επισημαίνεται ότι η Eurostat έχει αλλάξει τα δεικτοποιημένα στοιχεία της το 2016, με νέο έτος βάσης το 2015.

μείωση (-1,6% από +1,7% το 2018) ενώ αντίθετα τα αλκοολούχα ποτά και ο καπνός παρουσιάζουν αύξηση τιμών +0,8% το 2019. (Πίνακας 4.1).

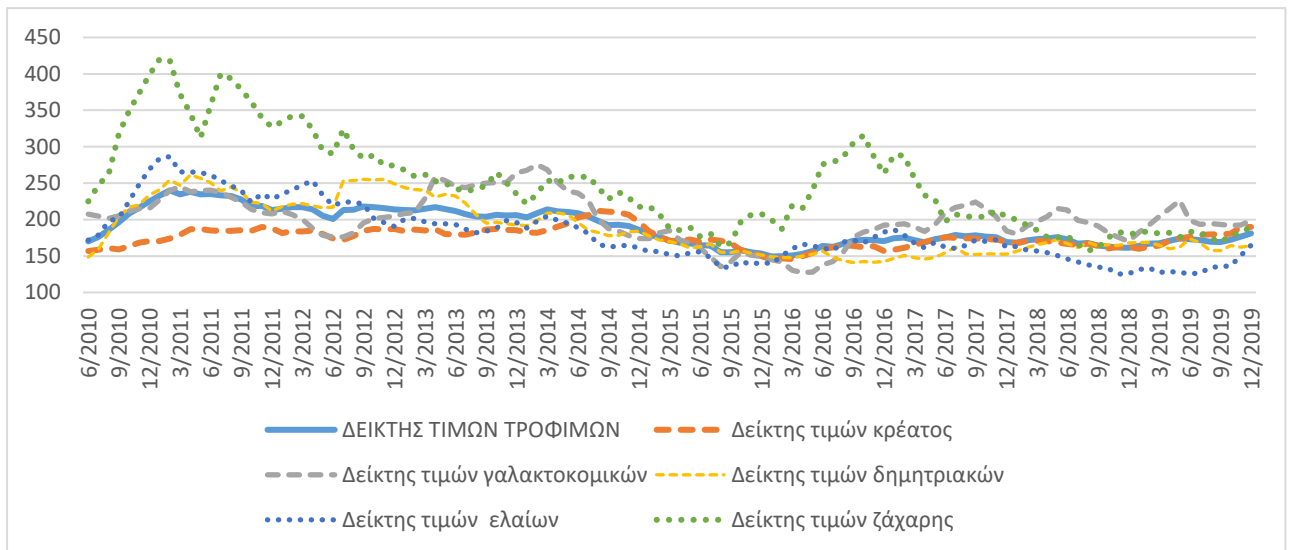
Πίνακας 4.1: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Κατηγορία αγαθών	ΕΥΡΩΖΩΝΗ-19		ΕΛΛΑΔΑ	
	2018	2019	2018	2019
CR00 - ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	1,8	1,2	0,8	0,5
CR01 - ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	1,7	1,4	0,4	-0,2
CR011-ΤΡΟΦΙΜΑ	1,7	1,5	0,3	-0,1
CR0111 - ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	1,1	1,5	-0,3	-1,0
CR0112 - ΚΡΕΑΣ	1,3	2,2	-0,1	0,9
CR0113 - ΨΑΡΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ	2,2	1,5	0,5	0,1
CR0114 - ΓΑΛΑ, ΤΥΡΙ, ΑΥΓΑ	2,7	0,9	0,9	0,6
CR0115 - ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΛΙΠΑΡΑ	3,4	-2,9	-1,7	-9,6
CR0116 - ΦΡΟΥΤΑ	4,4	-1,8	1,7	-1,4
CR0117 - ΛΑΧΑΝΙΚΑ	0,7	5,4	0,8	6,0
CR0118 - ΖΑΧΑΡΗ, ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ, ΜΕΛΙ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΖΑΧΑΡΩΤΑ	0,1	0,5	-0,9	-3,0
CR0119 - ΆΛΛΑ ΕΙΔΗ	0,5	1,1	1,0	-2,0
CR012 - ΜΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ	1,5	0,6	1,7	-1,6
CR0121 - ΚΑΦΕΣ, ΤΣΑΙ, ΚΑΚΑΟ	0,3	-0,7	3,3	-4,1
CR0122 - ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΝΕΡΟ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ, ΧΥΜΟΙ	2,0	1,2	0,9	-0,4
CR02 - ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΠΟΤΑ & ΚΑΠΝΟΣ	4,1	3,1	2,9	0,8
CR021 - ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ	2,2	1,3	0,0	-0,3
CR0212 - ΚΡΑΣΙ	2,8	0,8	-0,7	-1,6
CR0213 - ΜΠΥΡΑ	2,4	1,5	1,1	0,1

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία IOBE

Τέλος, σε διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με τις μετρήσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), το 2019, η μέση τάση των τιμών σε βασικά αγαθά τροφίμων είναι ανοδική σε σχέση με το 2018. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Τιμών Τροφίμων του FAO φθάνει κατά μέσο όρο το 2019 τις 171 μονάδες (από 168 το 2018 και 175 το 2017), με τους δείκτες τιμών κρέατος, γαλακτοκομικών, και ζάχαρης να αυξάνονται κατά 6%, 3% και 2% αντίστοιχα. Αντίθετα, ο δείκτης τιμών των δημητριακών προϊόντων και των ελαίων, μειώνεται κατά -1 και -6% αντίστοιχα το 2019 σε σχέση με το 2018. Η τιμή της ζάχαρης είναι αυτή που παρουσιάζει τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις, σημειώνοντας ανά διαστήματα έντονα ανοδική πορεία, η οποία ακολουθείται από ισχυρές μειώσεις (Διάγραμμα 4.2).

Διάγραμμα 4.2: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πηγή: FAO, Επεξεργασία IOBE

Σε όρους του **Δείκτη Τιμών Παραγωγού**, στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 4.2) παρατίθενται οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του στη μεταποίηση και στους κλάδους των Τροφίμων σε Ελλάδα, ΕΕ-28 και Ευρωζώνη. Στο σύνολο της μεταποίησης, ο δείκτης στην Ελλάδα υποχωρεί κατά -0,4% (από +5,5% το 2018), ενώ αντίθετα στην Ευρωζώνη σημειώνεται άνοδος των τιμών της μεταποίησης (+0,4%). Οι μεταβολές του δείκτη τιμών παραγωγού στην Ελλάδα στα μεταποιημένα τρόφιμα είναι αρνητικές για το 2019 (κατά -0,4%) και αμετάβλητες στα ποτά, όταν το 2018 σημειωνόταν μεγαλύτερη υποχώρηση στα τρόφιμα (-0,8%), ενώ στα ποτά η μείωση ήταν και οριακή (-0,1%). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η μεταβολή στις τιμές παραγωγού στα τρόφιμα είναι θετική για το 2019, (+1,5%) σε σχέση με την εγχώρια μείωση, ενώ στα ποτά καταγράφεται άνοδος κατά 0,9%.

Πίνακας 4.2: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΟΤΑ.

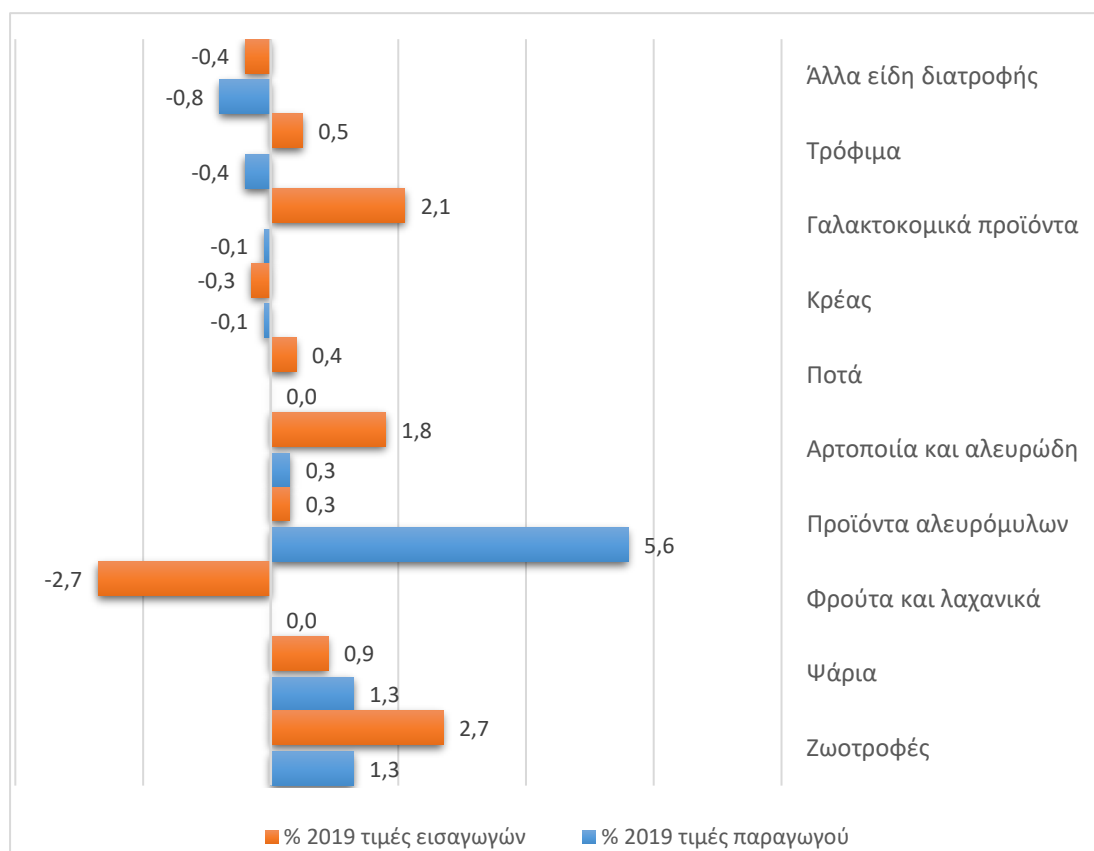
Κλάδος	Ευρωζώνη - 19		Ελλάδα	
	2018	2019	2018	2019
Μεταποίηση	1,9	0,4	5,5	-0,4
Τρόφιμα	-0,3	1,5	-0,8	-0,4
Κρέας	-1,2	4,3	-0,6	-0,1
Ψάρια	1,0	1,4	1,7	1,3
Φρούτα και λαχανικά	1,8	0,4	0,4	0,0
Έλαια και λίπη	-4,4	-2,7	-4,0	-5,0
Γαλακτοκομικά προϊόντα	0,2	0,5	-0,7	-0,1
Προϊόντα αλευρομύλων	1,1	3,3	0,4	5,6
Αρτοποιία και αλευρώδη	1,7	0,8	-0,1	0,3
Άλλα είδη διατροφής	-1,4	-0,5	-1,7	-0,8
Ζωοτροφές	2,2	1,4	2,6	1,3
Ποτά	1,4	0,9	-0,1	0,0

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία IOBE

Σε επίπεδο υποκλάδων των τροφίμων, ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού στην Ελλάδα παρουσιάζει αυξητικές τάσεις το 2019 και πάλι στα Ψάρια (1,3%), τα Προϊόντα αλευρομύλων (5,6%), τα Αλευρώδη (+0,3%), και τις Ζωοτροφές (1,3%) ακολουθώντας τη διεθνή τάση ανόδου των τιμών των τελευταίων. Τα υπόλοιπα αγαθά καταγράφουν πτώση στις τιμές παραγωγού, με υψηλότερη εκείνη στα Έλαια και λίπη (-5%).

Τέλος, από τη σύγκριση των μεταβολών των τιμών παραγωγού και των τιμών εισαγωγών στην Ελλάδα το 2019 σε σχέση με το 2018 (Διάγραμμα 4.3), προκύπτει μείωση στην τιμή παραγωγού στα Τρόφιμα (-0,4%) σε σχέση με την άνοδο στην τιμή εισαγωγών (+0,5%), ενώ στα ποτά η τιμή παραγωγού παρέμεινε αμετάβλητη σε σύγκριση με την αύξηση στην τιμή εισαγωγών (+0,4%). Σε 4 κλάδους των τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων και των Ποτών), οι τιμές παραγωγού καταγράφουν μείωση το 2019, όπως και σε 4 κλάδους με τις τιμές παραγωγού, όχι όμως κατά ανάγκη στα ίδια προϊόντα.

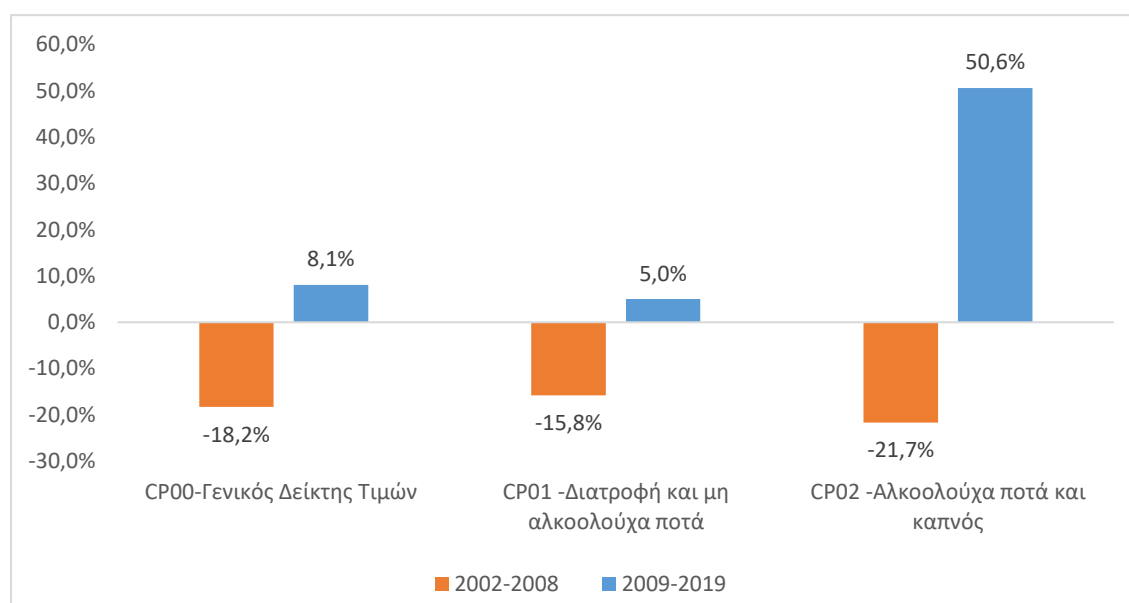
Διάγραμμα 4.3: ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πηγή: Eurostat, Short term Business Statistics, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Την περίοδο μεταξύ 2002 και 2008, οι τιμές των τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών μειώθηκαν κατά 15,8% παρουσιάζοντας τη χαμηλότερη υποχώρηση σε σύγκριση με τον δείκτη τιμών αλκοολούχων ποτών και καπνού(-21,7%) και τον γενικό δείκτη τιμών (-18,2%), ενώ μεταξύ 2009 και 2019 ο δείκτης τιμών τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών αυξάνεται +5%, ο δείκτης τιμών αλκοολούχων ποτών και καπνού παρουσιάζει την μεγαλύτερη αύξηση (+50,6%) ενώ ο γενικός δείκτης τιμών παρουσιάζει αύξηση της τάξης του 8,1%.

Διάγραμμα 4.4: ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΕΙΚΤΗ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΓΑΘΩΝ (2015=100)

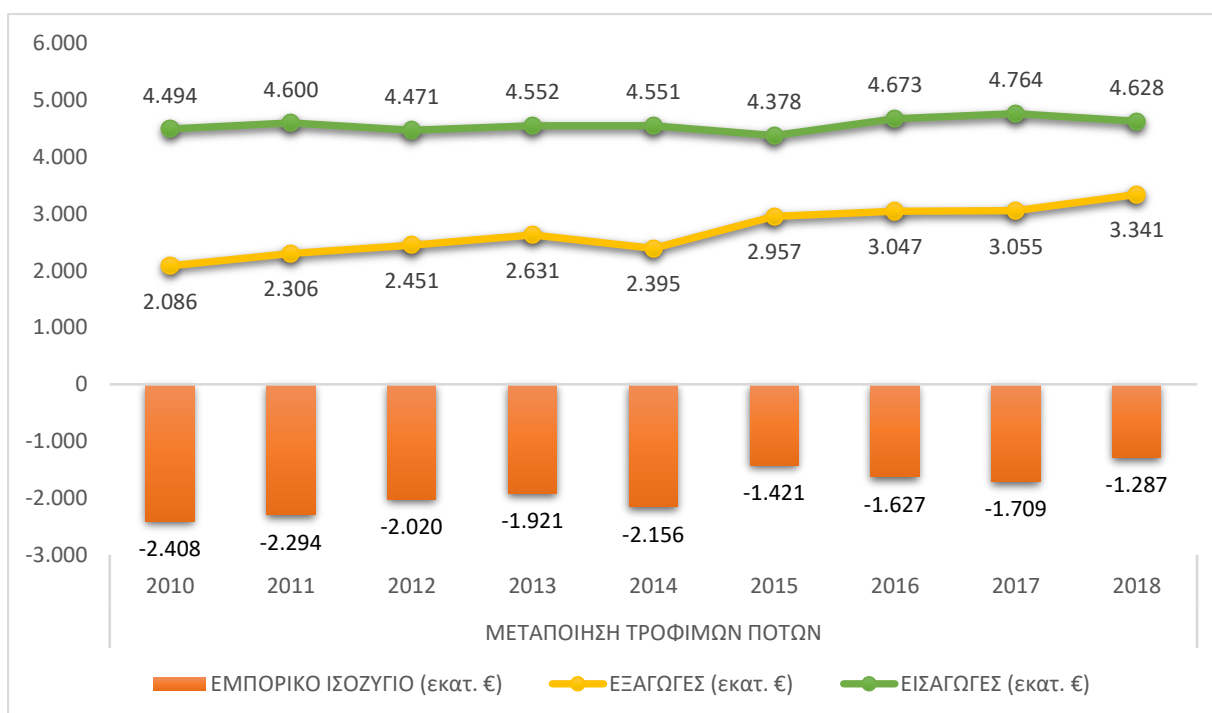

Πηγή: Eurostat, Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP), Επεξεργασία ΙΟΒΕ

5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Σε όρους εξωτερικού εμπορίου, το 2018 ο κλάδος μεταποίησης των τροφίμων και ποτών **μείωσε το εμπορικό του έλλειμμα**, από τα €1,7 δισεκ. περίπου το 2017, στα €1,3 δισεκ. το 2018 (Διάγραμμα 5.1)¹³, δηλ. κατά 24,7%. Η μείωση στο εμπορικό έλλειμμα του κλάδου προήλθε από την υποχώρηση των εισαγωγών το 2018 και την ταυτόχρονη αύξηση των εξαγωγών. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών ανήλθαν το 2018 στα €4,6 δισεκ. (από €4,8 δισεκ. το 2017), μειωμένες κατά 2,9%. Στον αντίποδα, οι εξαγωγές μεταποιημένων τροφίμων και ποτών αυξήθηκαν, κατά 9,4%, με την αξία τους να διαμορφώνεται στα €3,3 δισεκ.

Διάγραμμα 5.1: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2) Επεξεργασία ΙΟΒΕ

¹³ Τα στοιχεία του εμπορίου προέρχονται από τη βάση δεδομένων της Eurostat, Prodcom, η οποία έχει στοιχεία παραγωγής και εμπορίου ανά υποκλάδο μεταποίησης, σύμφωνα με την NACE REV. 2 κωδικοποίηση, αλλά αφορούν πωλούμενες ποσότητες. Δεν έχουν συμπεριληφθεί στο δείγμα τρεις κωδικοί της Prodcom για τα τρόφιμα, οι οποίοι αφορούν την προετοιμασία γευμάτων και είναι μη κατατασσόμενοι στους 9 βασικούς υποκλάδους. Η άντληση των στοιχείων διεθνούς εμπορίου πραγματοποιήθηκε από την Prodcom, προκειμένου να υπάρχει ακριβής αντιστοίχιση στην ομαδοποίηση κατά τριψήφιο κωδικό ΣΤΑΚΟΔ στον κλάδο των τροφίμων.

Ως προς τον λόγο εξαγωγών –εισαγωγών στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών, δηλαδή ως προς το μερίδιο των εγχώριων εξαγωγών προς τις αντίστοιχες εισαγωγές, αυτός έχει αυξηθεί το 2018, φθάνοντας στο 72% (από 64% το 2017 και 65% το 2016). Σε σχέση με το 2010, ο συγκεκριμένος δείκτης έχει ανέλθει κατά 26 ποσοστιαίες μονάδες, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι οι εξαγωγικές προσπάθειες στον τομέα των μεταποιημένων τροφίμων που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια έχουν ενισχυθεί σημαντικά. Ενδεικτικά, το 2018 σε σχέση με το 2010, οι εξαγωγές του κλάδου έχουν αυξηθεί σωρευτικά κατά 60%, όταν η αντίστοιχη αύξηση των εισαγωγών είναι της τάξης του 3%.

Ωστόσο, στο **σύνολο των τροφίμων, ποτών και καπνού, δηλ. σε όλη την παραγωγική αλυσίδα αξίας τροφίμων, μαζί με την αγροτική παραγωγή**, το αντίστοιχο έλλειμμα έχει μειωθεί σημαντικά το 2018, στα €1.092 εκατ., δηλαδή κατά 10,7% περίπου σε σχέση με το 2017 (Πίνακας 5.1). Η μείωση του ελλείμματος οφείλεται στη μεγαλύτερη άνοδο των εξαγωγών (κατά 5,0%) το 2018 σε σχέση με τις εξαγωγές, οι οποίες αυξήθηκαν σε μικρότερο βαθμό (1,9%). Ο δείκτης εξαγωγών/ εισαγωγών στο σύνολο του εμπορίου τροφίμων αυξάνεται το 2018 στο 83% (από 81% το 2017), έχοντας ανέλθει όμως κατά 16 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2010.

Πίνακας 5.1: ΡΟΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

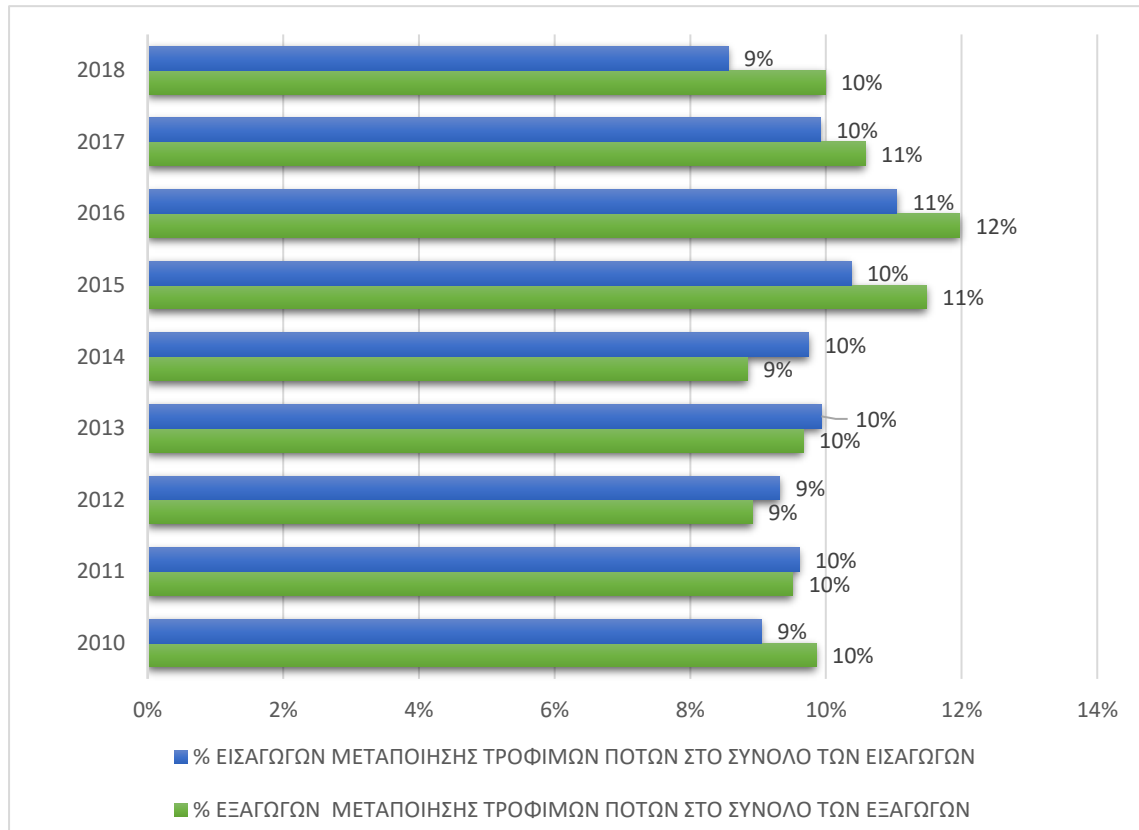
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-2.408	-2.294	-2.020	-1.921	-2.156	-1.421	-1.627	-1.709	-1.287
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	2.086	2.306	2.451	2.631	2.395	2.957	3.047	3.055	3.341
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	4.494	4.600	4.471	4.552	4.551	4.378	4.673	4.764	4.628
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	46%	50%	55%	58%	53%	68%	65%	64%	72%
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (εκατ. €)	-1.943	-1.876	-1.297	-1.410	-1.297	-1.064	-991	-1.223	-1.092
ΕΞΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	3.871	4.068	4.246	4.248	4.369	4.590	5.029	5.080	5.332
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (εκατ. €)	5.814	5.944	5.543	5.657	5.666	5.654	6.020	6.302	6.424
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	67%	68%	77%	75%	77%	81%	84%	81%	83%

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2) Επεξεργασία IOBE

Στο παρακάτω διάγραμμα (Διάγραμμα 5.2) αποτυπώνονται τα ποσοστά των εξαγωγών και των εισαγωγών της μεταποίησης των τροφίμων και ποτών, αφενός ως προς το σύνολο τροφίμων ποτών και καπνού και αφετέρου ως προς το σύνολο των εμπορεύσιμων αγαθών της χώρας.

Στο σύνολο των εξαγωγών, τα μεταποιημένα τρόφιμα και ποτά αποτελούν το 10% το 2018 (από 11% το 2017), ενώ στο σύνολο των εισαγωγών το 9% (όσο και το 2017).

Διάγραμμα 5.2: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ –ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ 2018(εκατ. €)

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2) Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 5.2) παρουσιάζονται αναλυτικά ανά κλάδο τροφίμων οι εμπορικές ροές από το 2010 έως το 2018. Τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά παρουσιάζουν πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο καθόλα τα έτη από το 2010 έως το 2017, ενώ με εξαίρεση το 2010 και το 2014, πλεονασματικό ήταν και το ισοζύγιο των ελαίων και λιπών την ίδια περίοδο. Σωρευτικά για την περίοδο 2010-2018, το εμπορικό ισοζύγιο των περισσότερων κλάδων των μεταποιημένων τροφίμων έχει αυξηθεί. Ο κλάδος των ποτών έχει μειώσει σημαντικά το έλλειμμα του από €212 εκατ. το 2010, σε €93 εκατ. το 2018, ενώ αξιοσημείωτη μείωση του ελλείμματος καταγράφουν και τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατά την

περίοδο αυτή (στα €133 εκατ. το 2018 από €482 εκατ. το 2010). Μόνο τα προϊόντα κρέατος έχουν αυξηθεί το εμπορικό τους πλεόνασμα σωρευτικά από το 2010 στο 2018 κατά 8%.

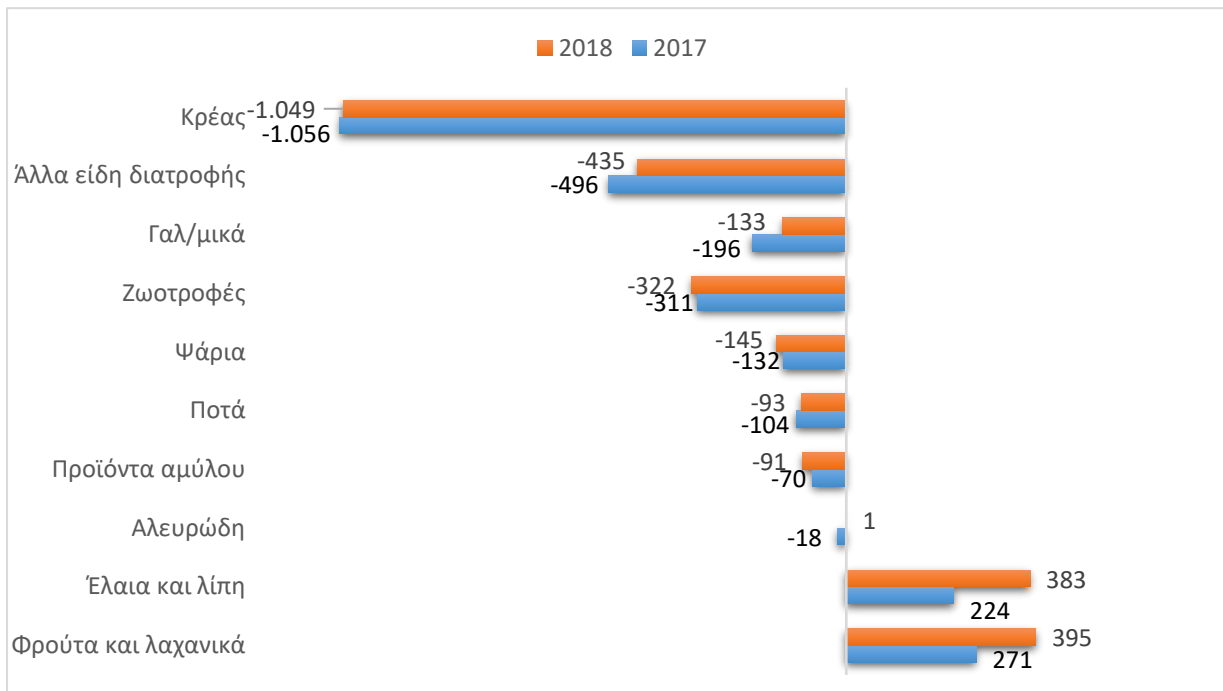
Πίνακας 5.2: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΚΑΤ. €)

ΙΣΟΖΥΓΙΟ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Σύνολο	-2.407,5	-2.294,4	-2.020,5	-1.920,6	-2.155,6	-1.420,8	-1.626,6	-1.708,7	-1.286,5
Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος και παραγωγή προϊόντων κρέατος	-968,3	-986,4	-994,4	-968,8	-958,6	-944,8	-984,5	-1.055,8	-1.048,7
Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών, καρκινοειδών και μαλακίων	-265,3	-251,9	-217,2	-236,5	-259,3	-245,6	-279,8	-114,7	-144,7
Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	349,4	385,1	436,9	412,7	377,8	387,1	276,3	270,9	395,0
Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών	-14,8	45,0	70,2	258,5	-21,7	391,3	380,8	228,8	388,1
Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων	-487,1	-489,5	-411,8	-425,1	-358,6	-180,4	-142,2	-196,2	-132,6
Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων, παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου	-121,5	-141,6	-115,6	-188,3	-112,1	-100,7	-85,4	-69,6	-90,6
Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων	-36,9	-25,7	-27,9	-34,6	-30,9	-7,7	-11,7	-17,5	0,9
Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής	-520,7	-576,6	-561,7	-575,9	-578,5	-530,2	-535,1	-495,8	-434,5
Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών	-132,1	-129,4	-121,8	-186,3	-144,3	-139,1	-118,0	-111,0	-122,1
Ποτοποιία	-212,1	-122,3	-77,4	-81,4	-74,5	-50,6	-85,1	-104,1	-92,8

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2). Επεξεργασία IOBE

Στο διεθνές εμπόριο από τους βασικούς κλάδους τροφίμων και ποτών, τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά, τα έλαια και λίπη και τα αλευρώδη παρουσιάζουν πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο και το 2018. Συγκεκριμένα, το πλεόνασμα στα φρούτα και λαχανικά φθάνει τα €395εκατ., όταν το 2017 ήταν χαμηλότερο (€271 εκατ.). Στα έλαια και λίπη το αντίστοιχο εμπορικό πλεόνασμα έχει αυξηθεί στα €383 εκατ. (από €224 εκατ. το 2017). Οι υπόλοιποι κλάδοι καταγράφουν εμπορικό έλλειμμα το 2018, με το υψηλότερο να καταγράφεται και πάλι στον κλάδο επεξεργασμένου κρέατος (-€1.049 δισεκ. από -€1.056 εκατ.), το οποίο έχει οριακά μειωθεί σε σχέση με το 2017. Από τους υπόλοιπους κλάδους, τα σχετικά ελλειμματικά εμπορικά ισοζύγια είναι υψηλότερα στις ζωοτροφές, τα ψάρια και τα προϊόντα αμύλου (Διάγραμμα 5.3).

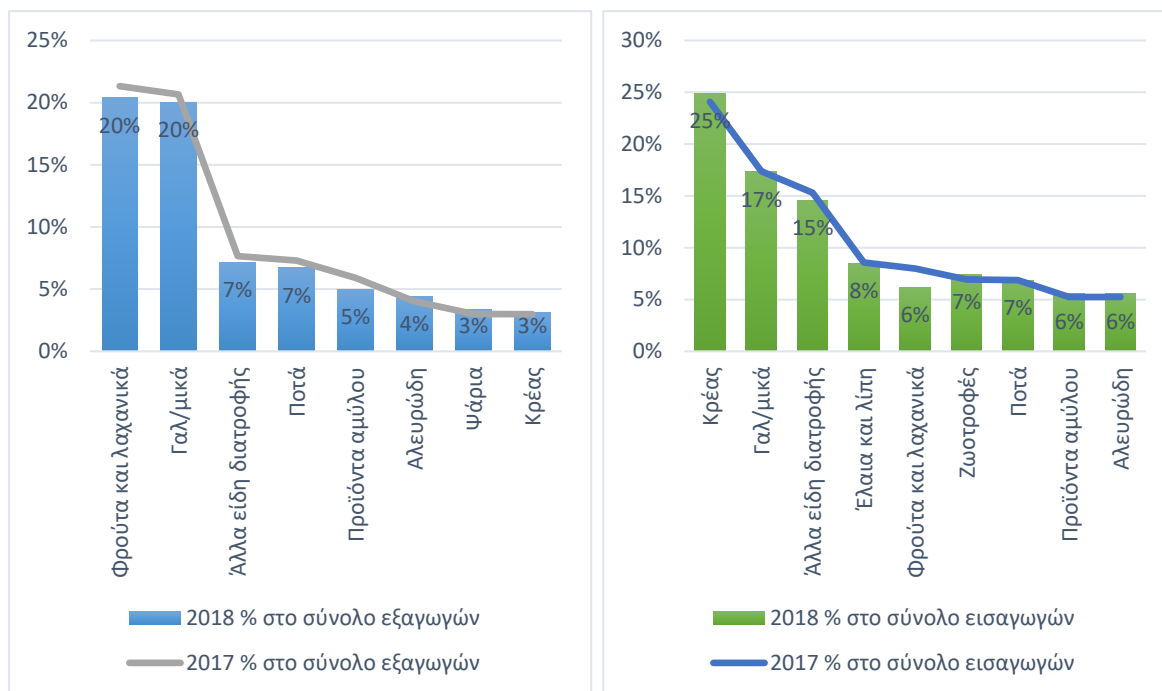
Διάγραμμα 5.3: ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ.€)

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2) Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Ως προς το ποσοστό συμμετοχής κάθε κλάδου στο σύνολο των εμπορικών ροών των μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, τα έλαια και λίπη καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό εξαγωγών (23%), ενώ ακολουθούν τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά, μαζί με τα γαλακτοκομικά (από 20%) και τα άλλα είδη διατροφής και τα ποτά (από 7%) (Διάγραμμα 5.4). Στις εισαγωγές, πρώτα στη σχετική κατάταξη το 2018 βρίσκονται ξανά το κρέας (25%), τα γαλακτοκομικά (17%) και τα άλλα είδη διατροφής (15%).

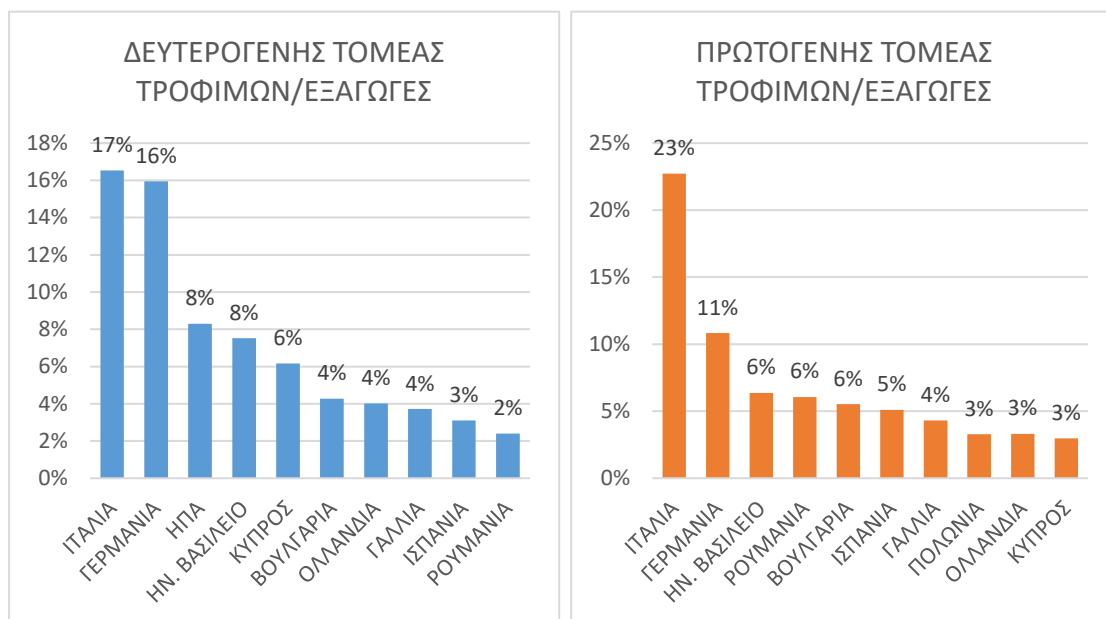
Διάγραμμα 5.4: ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΥΠΟΚΛΑΔΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Πηγή: Eurostat, Sold production, exports and imports by PRODCOM list (NACE Rev. 2). Επεξεργασία ΙΟΒΕ

Σε σχέση με τους **μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους της χώρας ως προς τις εξαγωγές** μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, την πρώτη θέση κατέχει η Ιταλία, η οποία έχει αυξήσει ελαφρώς το ποσοστό της το 2018 (17%) σε σχέση με το 2017. Ακολουθεί η Γερμανία, της οποίας η συμμετοχή περιορίζεται στο 16% του συνόλου το 2018 (από 17%), ενώ έπονται οι ΗΠΑ (8%), το Ην. Βασίλειο (8%) και η Κύπρος (6%) (Διάγραμμα 5.5). Την πρώτη δεκάδα των βασικών χωρών στις οποίες εξάγει η χώρα μεταποιημένα τρόφιμα συμπληρώνουν χώρες της ΕΕ και συγκεκριμένα η Βουλγαρία, η Ολλανδία, η Γαλλία, η Ισπανία και η Ρουμανία. Συνολικά, οι δέκα πρώτες χώρες στις οποίες εξάγονται μεταποιημένα τρόφιμα καταλαμβάνουν το 72% του συνόλου των εξαγωγών το 2018. Στον πρωτογενή τομέα παραγωγής τροφίμων, η σχετική κατάταξη έχει πολλές ομοιότητες. Πρώτη χώρα στην κατάταξη στην οποία εξάγονται μη μεταποιημένα τρόφιμα είναι η Ιταλία (23%), ενώ ακολουθεί η Γερμανία με πολύ μικρότερο ποσοστό (11%), το Ην. Βασίλειο (6%), η Ρουμανία (6%), η Βουλγαρία (6%) και η Ισπανία (5%).

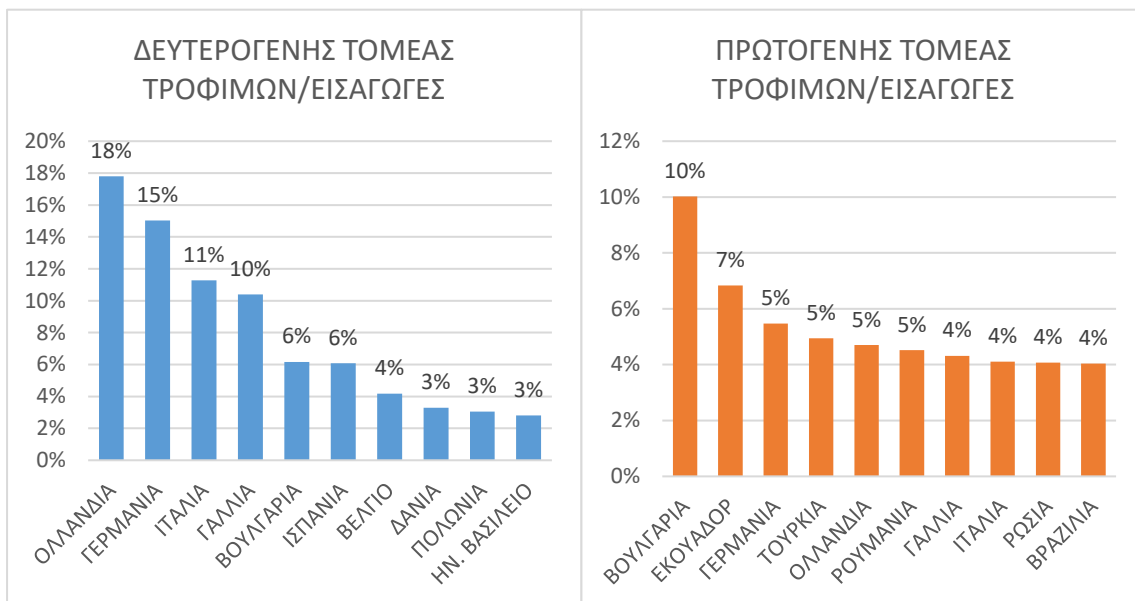
Διάγραμμα 5.5: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)-ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE

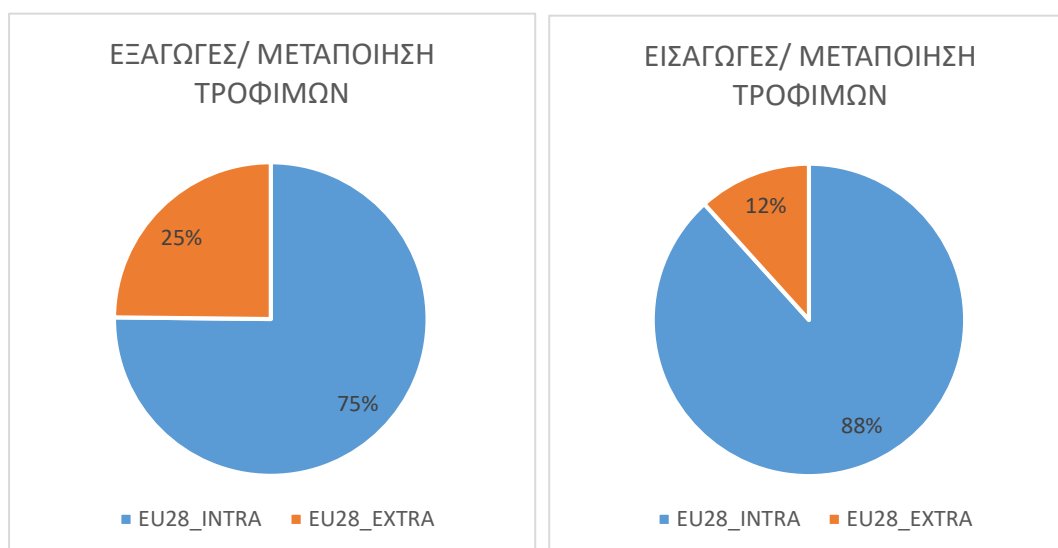
Ως προς τις **εισαγωγές**, ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της χώρας σε προϊόντα μεταποιημένων τροφίμων και ποτών το 2018 είναι η Ολλανδία, από την οποία εισάγεται το 18% των αγαθών, η Γερμανία (15%), η Ιταλία (11%), η Γαλλία (10%) και η Βουλγαρία (6%), των οποίων οι συμμετοχές δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με το 2017. Την πρώτη δεκάδα των εισαγωγών μεταποιημένων τροφίμων και ποτών συμπληρώνουν επίσης χώρες της ΕΕ και συγκεκριμένα η Ισπανία, το Βέλγιο, η Δανία, η Πολωνία και το Ην. Βασίλειο. Συνολικά, οι δέκα πρώτες χώρες από τις οποίες εισάγονται μεταποιημένα τρόφιμα καταλαμβάνουν το 80% του συνόλου των εισαγωγών στην Ελλάδα. Στον πρωτογενή τομέα παραγωγής τροφίμων, πρώτη χώρα από την οποία εισάγονται μη μεταποιημένα τρόφιμα είναι η Βουλγαρία (σε ποσοστό 10%), ενώ ακολουθεί το Εκουαδόρ (7%), η Γερμανία (5%), η Τουρκία (5%), η Ολλανδία (5%) και η Ρουμανία (5%).

Διάγραμμα 5.6: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ (% επί του συνόλου)-ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE
 Τέλος, το 75% των συνολικών εξαγωγών μεταποιημένων τροφίμων της Ελλάδας πραγματοποιείται εντός της ΕΕ-28 και το 25% εκτός αυτής ενώ το 88% των συνολικών εισαγωγών μεταποιημένων τροφίμων της Ελλάδας πραγματοποιείται εντός της ΕΕ-28 και το 12% εκτός αυτής.

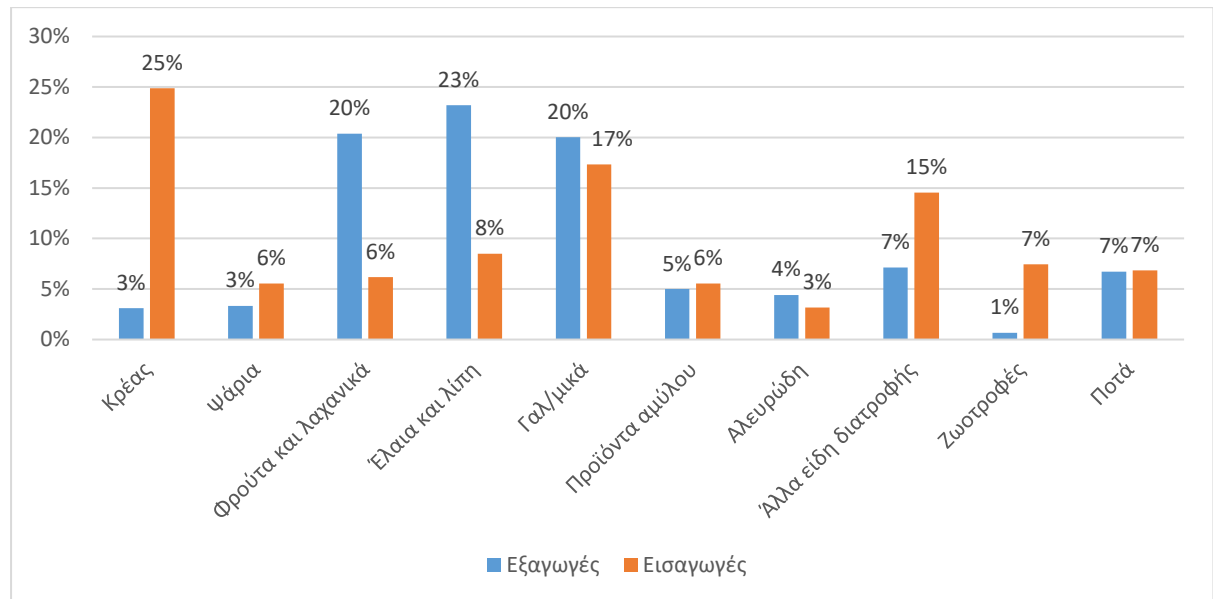
Διάγραμμα 5.7: ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE

Ως προς τις εξαγωγές τα Έλαια και λίπη με 23% και τα Φρούτα και λαχανικά και τα Γαλακτοκομικά από 20% αποτελούν τα σημαντικότερα προϊόντα εξαγωγών τροφίμων και ποτών ενώ το Κρέας με 25% τα Γαλακτοκομικά με 17% και τα άλλα είδη διατροφής με 15% αποτελούν τα 3 πιο σημαντικά προϊόντα εισαγωγών.

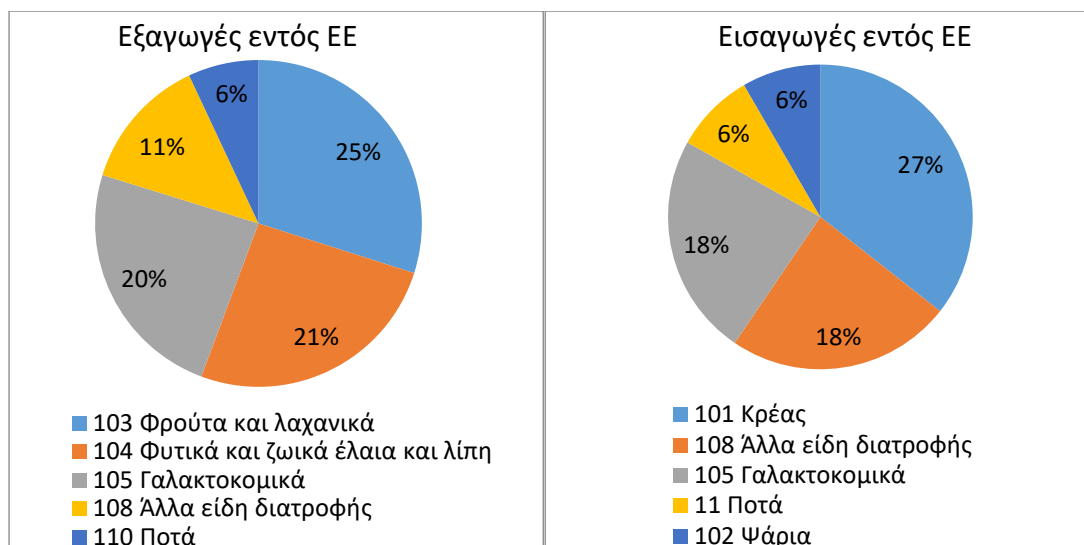
Διάγραμμα 5.8: ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - 2018

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE

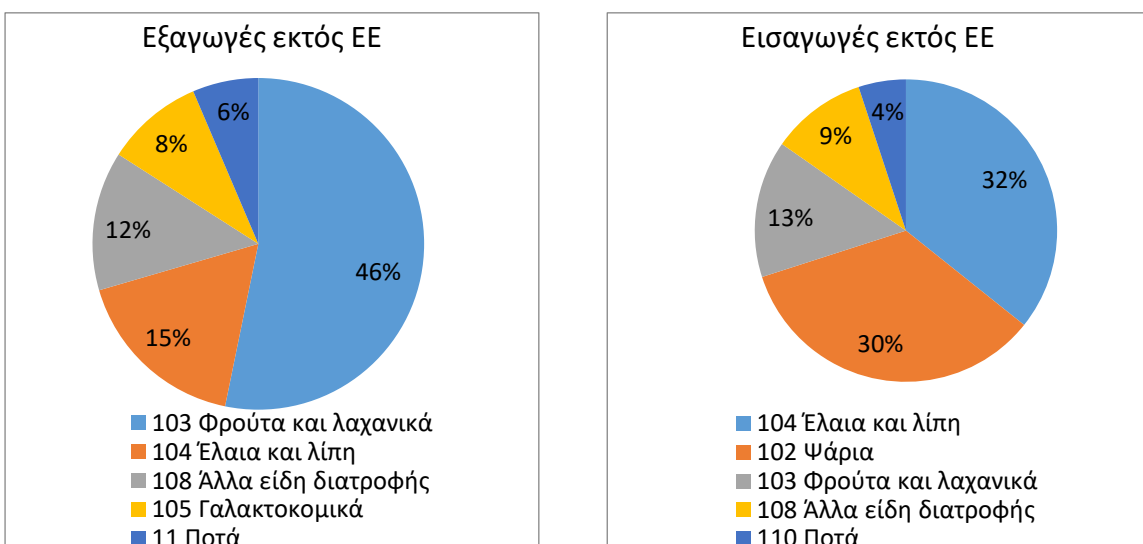
Το 82% των εξαγωγών τροφίμων εντός ΕΕ αντιστοιχεί σε Φρούτα και λαχανικά (25%), σε Έλαια και Λίπη (21%), Γαλακτοκομικά (20%), Άλλα είδη διατροφής (11%) και Ποτά (6%). Το 76% των εισαγωγών εντός ΕΕ αφορούν το Κρέας (27%), τα Άλλα είδη διατροφής και τα Γαλακτοκομικά (από 18%), και τα Ποτά και Ψάρια (από 6%).

Διάγραμμα 5.9: ΤΑ 5 ΠΡΩΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΝΤΟΣ ΕΕ

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE
 Το 86% των εξαγωγών τροφίμων εκτός ΕΕ αντιστοιχεί σε Φρούτα και λαχανικά (46%), σε Έλαια και Λίπη (15%), Άλλα είδη διατροφής (12%), Γαλακτοκομικά (8%), και Ποτά (6%). Το 89% των εισαγωγών εκτός ΕΕ αφορούν τα Έλαια και λίπη (32%), τα Ψάρια (30%), τα Φρούτα και λαχανικά (13%), τα Άλλα είδη διατροφής και τα (9%), και τα Ποτά (4%).

Διάγραμμα 5.10: ΤΑ 5 ΠΡΩΤΑ ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ

Πηγή: Eurostat, EU trade since 1988 by BEC, International trade in Goods (Comxt). Επεξεργασία IOBE

6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Τα στοιχεία που ακολουθούν για τη χρηματοοικονομική ανάλυση του κλάδου τροφίμων και ποτών βασίζονται σε δείγμα επιχειρήσεων το οποίο ελήφθη από τη βάση δεδομένων της ICAP, με βάση την παλαιά κωδικοποίηση του κλάδου (ΣΤΑΚΟΔ – 03, Κλάδος 15: Τρόφιμα και Ποτά). Τα μεγέθη αφορούν τα έτη 2017-2018 και βασίζονται σε διαχρονικά κοινό δείγμα 774 επιχειρήσεων από τους βασικούς υποκλάδους των τροφίμων¹⁴.

Η σχετική κατανομή των επιχειρήσεων του δείγματος στους εννέα υποκλάδους¹⁵, έχει ως εξής: το 29% προέρχεται από την Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής (227 επιχειρήσεις), το 20% από την Επεξεργασία φρούτων και λαχανικών (153 επιχ.), το 12% από τα Ποτά (91 επιχ.), από ένα 10% από την Παραγωγή, επεξεργασία και συντήρηση κρέατος (78 επιχ.) και την Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (78 επιχ.), το 9% από την Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών (71 επιχ.), το 5% από την Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών (35 επιχ.), το 3% από την Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων (26 επιχ.) και το 2% από τα Ψάρια και την επεξεργασία και συντήρηση βρώσιμων αλιευμάτων (15 επιχ.).

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 6.1) παρουσιάζονται τα αθροιστικά μεγέθη των 774 επιχειρήσεων για το 2017 και το 2018 σε όρους καθαρών αποτελεσμάτων προ φόρων, κέρδη χρήσης μετά φόρων, κύκλου εργασιών, ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων. Ο «τζίρος» του συνόλου των εξεταζόμενων επιχειρήσεων του δείγματος το 2018 κυμάνθηκε στα €10,85 δισεκ., έχοντας μειωθεί κατά 13,4% σε σχέση με το 2017 (€12,54 δισεκ.). Τα, ενώ τα καθαρά κέρδη χρήσεως προ φόρων έχουν μειωθεί στο συγκεκριμένο δείγμα κατά 24,9%. Τέλος, τα κέρδη χρήσης μετά φόρων παρουσιάζουν υποχώρηση κατά 33% το 2018 συγκριτικά με το 2017.

¹⁴ Στην Έκθεση τροφίμων του 2018, το πλήθος επιχειρήσεων του δείγματος στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ήταν μεγαλύτερο, φθάνοντας στις 848 επιχειρήσεις οι οποίες είχαν καταθέσει τους ισολογισμούς τους με όλα τα στοιχεία που αναζητούμε στη βάση δεδομένων της Infobank-Hellstat. Το φετινό δείγμα είναι μικρότερο, καθώς είναι μικρότερο το κοινό υποσύνολο για το οποίο υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σε όλα τα απαιτούμενα μεγέθη του ισολογισμού για το 2017 και το 2018.

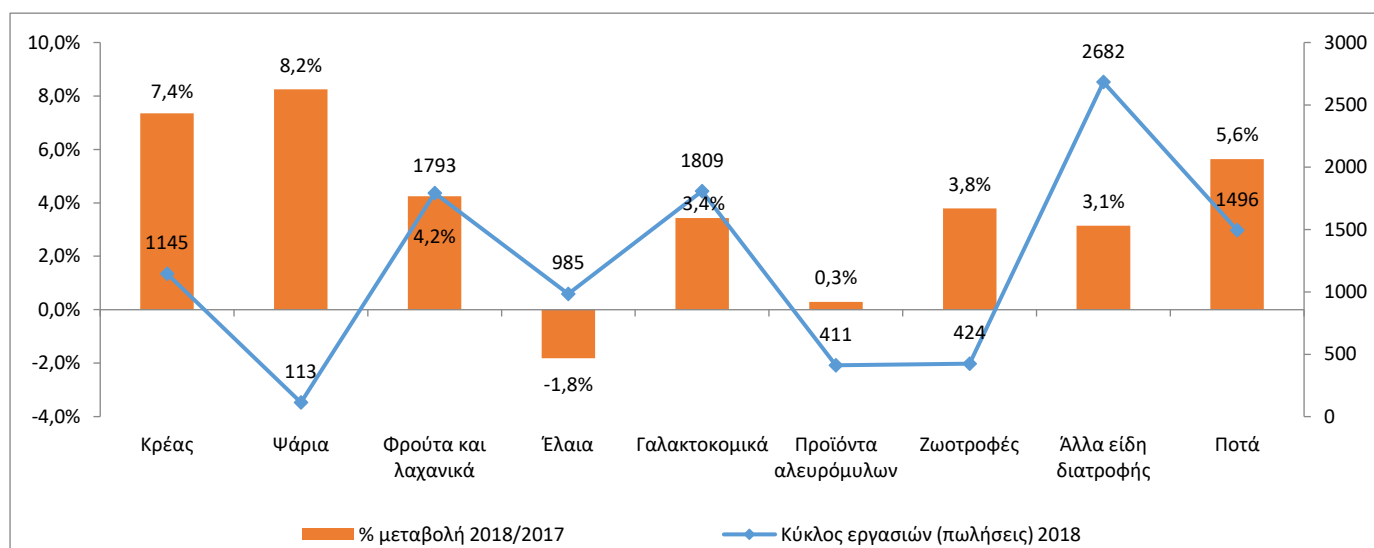
¹⁵ Κατά ΣΤΑΚΟΔ-2003 σε τριψήφια ανάλυση

Διάγραμμα 6.1: ΒΑΣΙΚΑ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (εκατ. €)

Μέγεθος	2017	2018	% 2018/2017
Ενεργητικό	13,912.4	11,925.1	-14.3%
Ίδια κεφάλαια	5,429.6	4,736.6	-12.8%
Κύκλος εργασιών	12,540.9	10,858.8	-13.4%
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	503.0	378.0	-24.9%
Κέρδη χρήσεως μετά φόρων	331.1	221.8	-33.0%

Πηγή: ICAP/Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Από τους εξεταζόμενους υποκλάδους του δείγματος σε όρους κύκλου εργασιών, τον υψηλότερο τζίρο καταγράφουν συνολικά τα άλλα είδη διατροφής, αφού στο δείγμα έχουν και τις περισσότερες επιχειρήσεις, ενώ ακολουθούν τα γαλακτοκομικά, τα φρούτα και λαχανικά και τα ποτά. Ωστόσο, σε όρους ποσοστιαίας μεταβολής του κύκλου εργασιών το 2018 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή στο συγκεκριμένο δείγμα καταγράφουν τα Ψάρια (8,2%), η Παραγωγή κρέατος (7,4%) και τα Ποτά (5,6%). Τα Φρούτα και λαχανικά (4,2%), τα Άλλα είδη διατροφής (3,1%), οι Ζωοτροφές (3,8%), τα γαλακτοκομικά (3,4%) και τα Προϊόντα αλευρομύλων (0,3%) καταγράφουν επίσης θετική μεταβολή στο τζίρο τους το 2018. Στον αντίποδα, τα Έλαια (-1,8%) σημειώνουν πτώση στο τζίρο τους (Διάγραμμα 6.2).

Διάγραμμα 6.2: ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: ICAP/Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Σε όρους **καθαρών αποτελεσμάτων χρήσεως προ φόρων**, από τις 774 επιχειρήσεις του δείγματος, οι 568 το 2018 - δηλαδή το 73% του συνόλου του δείγματος, παρουσίασαν κερδοφορία το 2017, έναντι των υπολοίπων 206, δηλαδή το υπόλοιπο 27% του δείγματος, οι οποίες και κατέγραψαν ζημίες (Διάγραμμα 6.3). Από το σύνολο των 568 κερδοφόρων επιχειρήσεων του δείγματος, εκείνες που αύξησαν τα κέρδη τους το 2018 σε σχέση με το 2017 ανέρχονται σε 283 (37% του συνόλου), ενώ εκείνες που μείωσαν τα κέρδη τους ανέρχονται σε 199 (26% του συνόλου). Επιπλέον, 86 επιχειρήσεις (11% του συνόλου) το 2018 παρουσίασαν κέρδη, όταν το 2017 κατέγραφαν ζημίες. Από την άλλη πλευρά, από τις 206 ζημιογόνες επιχειρήσεις το 2018, οι 74 επιχειρήσεις (10% του συνόλου) του δείγματος αύξησαν τις ζημίες τους το 2018 και οι 65 τις μείωσαν, χωρίς όμως να παρουσιάσουν κέρδη. Επιπρόσθετα, 67 επιχειρήσεις (9% του συνόλου) που ήταν κερδοφόρες το 2017, το 2018 παρουσίασαν ζημιά στα αποτελέσματα χρήσεως (Διάγραμμα 6.3 και Διάγραμμα 6.4).

Διάγραμμα 6.3: ΚΕΡΔΟΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΖΗΜΙΟΓΟΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

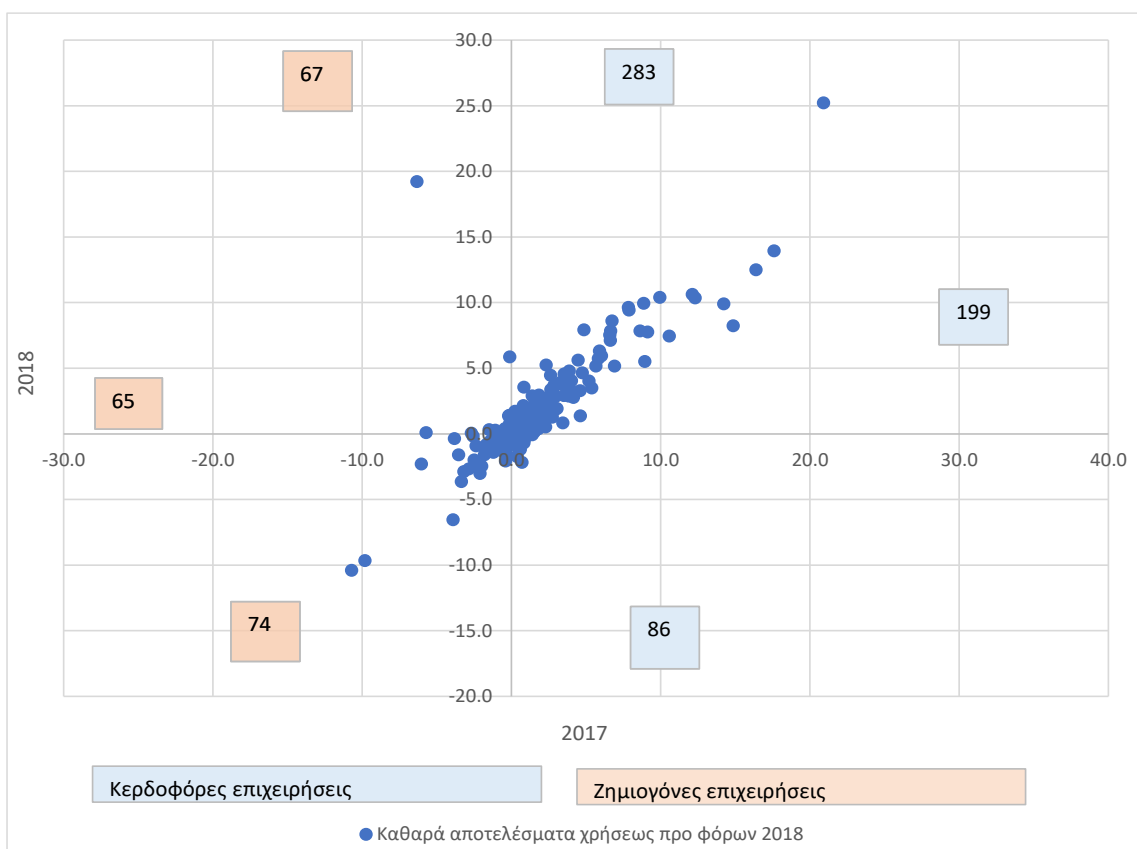
Κοινό δείγμα 774 επιχειρήσεων για τα έτη 2017-2018	
Κερδοφόρες επιχειρήσεις 2018	568
Επιχειρήσεις που έχουν αυξήσει τα κέρδη τους το 2018 σε σχέση με το 2017	283
Επιχειρήσεις που έχουν μειώσει τα κέρδη τους το 2018 σε σχέση με το 2017	199
Επιχειρήσεις που από ζημίες πέρασαν σε κέρδη το 2018 σε σχέση με το 2017	86
Ζημιογόνες επιχειρήσεις 2018	206
Επιχειρήσεις που έχουν αυξήσει τις ζημίες τους το 2018 σε σχέση με το 2017	74
Επιχειρήσεις που έχουν μειώσει τις ζημίες τους το 2018 σε σχέση με το 2017	65
Επιχειρήσεις που από κέρδη πέρασαν σε ζημίες το 2018 σε σχέση με το 2017	67
Σύνολο επιχειρήσεων 2018	774
Κερδοφόρες επιχειρήσεις 2017	549
Ζημιογόνες επιχειρήσεις 2017	225
Σύνολο επιχειρήσεων 2017	774

Πηγή: ICAP/Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Το δείγμα των επιχειρήσεων στο σύνολο της μεταποίησης τροφίμων και ποτών έχει μειώσει τα **καθαρά του κέρδη μετά φόρων** κατά 41,2% το 2018 σε σχέση με τα **καθαρά κέρδη προ φόρων**, όταν η αντίστοιχη μείωση το 2017 ήταν μικρότερη (32,2%). Ενώ τα καθαρά κέρδη προ φόρων φθάνουν συνολικά τα €378,5 εκατ. μετά τους φόρους συμπιέζονται στα €222,4 εκατ. στο συγκεκριμένο δείγμα των επιχειρήσεων.

Σε επίπεδο υποκλάδων σε όρους καθαρών αποτελεσμάτων χρήσης προ φόρων το 2018, ενώ όλοι παρουσιάζουν αθροιστικά θετικά αποτελέσματα, τα κέρδη έχουν ωστόσο μειωθεί σε σχέση με το 2017 σε όλους τους κλάδους εκτός από τα έλαια και τα προϊόντα αλευρομύλων, όπου και έχουν αυξηθεί κατά 10% και 31% αντίστοιχα. Η εικόνα για τα κέρδη χρήσης μετά φόρων έχει διαφορές ανά κλάδο στα καθαρά κέρδη. Τις υψηλότερες απώλειες κερδών σε ποσοστιαίους όρους λόγω φορολογίας έχουν τα ψάρια (-57%), τα προϊόντα αλευρομύλων (-52%) και τα επεξεργασμένα φρούτα και λαχανικά (-45%) (Διάγραμμα 6.5).

Διάγραμμα 6.4: ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ (εκατ. €)

Πηγή: ICAP/Hellstat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Διάγραμμα 6.5: ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟΥ ΥΠΟΚΛΑΔΟΥΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (εκατ. €)

Κλάδος	Καθαρά αποτελέσματα		Καθαρά αποτελέσματα	
	χρήσεως προ φόρων 2017	χρήσεως προ φόρων 2018	Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως μετά φόρων 2017	Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως μετά φόρων 2018
Κρέας	29.8	-27.1	25.3	-34.7
Ψάρια	4.7	4.1	3.7	2.9
Φρούτα και λαχανικά	83.8	86.3	52.9	55.3
Έλαια	23.8	26.7	14.8	17.3
Γαλακτοκομικά	82.2	91.0	60.9	60.0
Προϊόντα αλευρόμυλων	7.8	5.6	4.0	4.1
Ζωοτροφές	28.3	24.8	19.3	16.8
Άλλα είδη διατροφής	143.9	92.4	100.6	53.1
Ποτά	66.6	74.7	37.9	47.6
ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	470.9	378.5	319.4	222.4

Πηγή: Infobank-Hellastat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE